

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.20.1.2023

Pani

Beata Górską
Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

Sąd Apelacyjny w Szczecinie
ul. Mickiewicza 163
71-165 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/030 – Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Apelacyjny w Szczecinie ¹ , ul. Mickiewicza 163, 71-165 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Beata Górską Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie ² od 11 stycznia 2018 r. W okresie od 23 czerwca 2016 r. do 8 stycznia 2018 r. Prezesem był Maciej Żelazowski. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej i sprawowania nadzoru administracyjnego nad sądami. 2. Zapewnienie warunków do sprawnej realizacji zadań sądu, w tym związanych z organizacją sądów powszechnych, obsadą kadrową.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2018 r. – 30 czerwca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają związek z kontrolowaną działalnością ⁴ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli ⁶ Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	1. Marta Górską-Jaś, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/129/2023 z 24 sierpnia 2023 r. 2. Monika Ratowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/107/2023 z 21 czerwca 2023 r. 3. Ewelina Czerepska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/104/2023 z 21 czerwca 2023 r. 4. Sylwia Krawczyk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/162/2023 z 13 października 2023 r. (akta kontroli str. 1-4, 7-10, 13-16)

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>W latach 2018-2023 Prezes SA zapewniła funkcjonowanie kontroli zarządczej w sądach na obszarze apelacji szczecińskiej⁸. Biorąc pod uwagę wymogi wynikające z zasady kaskadowania celów i zadań, określała cele, mierniki i najważniejsze zadania w planach działalności dla obszaru apelacji szczecińskiej⁹. Wystąpił jednostkowy przypadek przypisania w ww. planach zadania pozostającego poza zakresem uprawnień Prezesa SA. W ramach wykonywania kontroli zarządczej na II poziomie Prezes SA monitorowała realizację wyznaczonych w planach działalności najważniejszych zadań i poziomu mierników oraz reagowała na stwierdzone zagrożenia, wykorzystując w tym celu narzędzia zarządzania ryzykiem. Pomimo wykorzystywanych przez Prezes SA uprawnień i obowiązków w zakresie sprawowanego wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów</p>
---------------------	---

¹ Dalej: Sąd lub SA.

² Dalej: Prezes SA.

³ W okresie od 9 do 10 stycznia 2018 r. Beata Górską jako Wiceprezes SA pełniła obowiązki Prezesa SA.

⁴ Dalej: okres objęty kontrolą.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁶ Dalej: NIK.

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Dalej: apelacja.

⁹ Dalej: plany działalności apelacji.

podległych w postaci m.in. przeprowadzania wizytacji i lustracji, stałego monitorowania danych statystycznych wydziałów sądów w zakresie ruchu spraw i obciążenia sędziów i referendarzy, obejmowania nadzorem spraw, w których stwierdzono przewlekłość, nie uległy poprawie (lub ulegały jedynie czasowej poprawie) wartości badanych mierników. Przykładowo wskaźnik przeciętnego czasu trwania postępowań (w miesiącach) w wybranych kategoriach spraw, na przestrzeni badanych lat, wzrósł od 19,2% do 33,9%, co przełożyło się na wydłużenie czasu trwania postępowań w sądach okręgowych apelacji, który w 2022 r. wyniósł od 8,2 (sprawy karne) do 18,1 miesiąca (sprawy gospodarcze).

Wśród najczęściej wskazywanych przyczyn pogarszania wskaźników świadczących o sprawności wymiaru sprawiedliwości wymieniano czynniki zewnętrzne niezależne od Prezesa SA: niedostateczną obsadę sędziowską do wpływu spraw, niewystarczające etaty asystenckie, długotrwałe absencje chorobowe orzeczników oraz problemy z dostępnością biegłych niektórych specjalności.

W okresie objętym kontrolą Prezes SA prowadziła stałe działania monitorujące funkcjonowanie i organizację sądów na obszarze apelacji pod względem ich adekwatności do aktualnych celów i zadań. Inicjowała zmiany w strukturze organizacyjnej sądów lub wyrażała opinię w przedmiocie zasadności takich zmian, w celu usprawnienia ich funkcjonowania. Prezes SA odpowiednio reagowała w ramach posiadanych kompetencji na rzecz zapewnienia adekwatnych do potrzeb zasobów kadrowych w sądach obszaru apelacji. W tym celu składała do Ministra Sprawiedliwości¹⁰ wnioski w zakresie pozostawienia w sądach zwolnionych etatów i przyznania dodatkowych etatów orzecznich oraz asystentów sędziów. Wykorzystywała także uprawnienia do delegowania sędziów i referendarzy sądowych celem wsparcia pracy poszczególnych sądów.

Mimo podejmowanych działań nie udało się wyeliminować problemów kadrowych sądów działających na obszarze apelacji. Niedobory kadrowe¹¹ w okresie objętym kontrolą wynosiły od 52,75 (w 2022 r.) do 85,5 etatów (na 30 czerwca 2023 r.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Diagnoza sprawności funkcjonowania sądów powszechnych i kierunki usprawnienia realizacji ich zadań.

Opis stanu faktycznego

1.1. Obszar właściwości SA obejmuje: Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Gorzowie Wielkopolskim, Międzyrzeczu, Słubicach, Strzelcach Krajeńskich i Sulęcinie), Sąd Okręgowy w Koszalinie (obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Białogardzie, Drawsku Pomorskim, Kołobrzegu, Koszalinie, Sławnie, Szczecinku i Wałczu) oraz Sąd Okręgowy w Szczecinie¹³ (obejmujący obszar właściwości Sądów Rejonowych w: Choszcznie, Goleniowie, Gryficach, Gryfinie, Kamieniu Pomorskim, Łobzie, Myśliborzu, Stargardzie, Szczecinie i Świnoujściu).

Prezes SA m.in. kieruje Sądem i reprezentuje go na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do Dyrektora Sądu, kieruje działalnością administracyjną sądu w zakresie zapewnienia właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, sporządza informację

¹⁰ Dalej MS.

¹¹ W zakresie: sędziów, asesorów, asystentów, referendarzy oraz urzędników.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dalej: SO w Szczecinie.

roczną o działalności sądów działających na obszarze apelacji w zakresie powierzonych mu zadań, którą przekazuje MS najpóźniej do końca kwietnia każdego roku oraz sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną SA oraz sądów okręgowych i rejonowych, działających na obszarze apelacji.

(akta kontroli str. 1177)

Wpływ i załatwienia spraw ogółem na obszarze apelacji w okresie objętym kontrolą przedstawiał się następująco:

- 2018 r.: wpływ 701 770 (pozostało z ubiegłego roku 143 817), załatwiono 686 318;
- 2019 r.: wpływ 867 040 (pozostało z ubiegłego roku 159 269), załatwiono 801 521;
- 2020 r.: wpływ 649 695 (pozostało z ubiegłego roku 224 788), załatwiono 704 061;
- 2021 r.: wpływ 689 812 (pozostało z ubiegłego roku 170 422), załatwiono 697 803;
- 2022 r.: wpływ 710 922 (pozostało z ubiegłego roku 162 431), załatwiono 709 889;
- 2023 r. (do 30 czerwca): wpływ 366 227 (pozostało z ubiegłego roku 163 464), załatwiono 371 164.

(akta kontroli str. 1212-1213)

W okresie objętym kontrolą w Sądzie obowiązywały regulacje wewnętrzne w zakresie kontroli zarządczej w postaci:

- zarządzeń Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w sprawie określenia procedur kontroli zarządczej w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie¹⁴, tj. nr A-021-21/23 z dnia 10 marca 2023 r.¹⁵, nr A-021-2/21 z dnia 11 stycznia 2021 r.¹⁶ i nr A.021-351/14 z dnia 27 listopada 2014 r.¹⁷,
- zarządzeń Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wyznaczających koordynatora ds. kontroli zarządczej, tj. nr A-021-20/23 z dnia 10 marca 2023 r. oraz nr A.021-368/19 z 4 grudnia 2019 r.¹⁸,
- zarządzenia Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie nr A-021-442/17 z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie,
- pisma Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wraz z załącznikiem nr 1 System zarządzania ryzykiem w sądach obszaru Apelacji Szczecińskiej (wybrane elementy), tj. z 10 marca 2023 r. nr PAI 099-10/23 oraz z 27 listopada 2014 r. nr SPiA 091-30/14¹⁹.

Z Procedur kontroli zarządczej wynikało m.in., że:

- określenie celów i zadań stanowi najważniejszy proces kontroli zarządczej oraz istotne kryterium dokonywania oceny,
- wyznaczanie celów i zadań na dany rok realizowane jest w sposób kaskadowy; na podstawie celów i zadań określonych przez MS; kierownictwo SA określa cele i zadania dla obszaru apelacji, które poprzez sądy okręgowe są kaskadowane do wszystkich sądów obszaru apelacji,
- Prezes SA i Dyrektor SA na podstawie planu działalności dla działu wspólnie sporządzają plan działalności apelacji²⁰ oraz plan działalności dla SA;
- realizacja procesu zarządzania ryzykiem odnosi się do celów i zadań ujętych w planie działalności sądu na dany rok;

¹⁴ Wraz z załącznikiem nr 1 - Procedury kontroli zarządczej Sądu Apelacyjnego w Szczecinie oraz załącznikiem nr 2 - Mapa ryzyka - określenie poziomów istotności ryzyk dla Sądu Apelacyjnego w Szczecinie.

¹⁵ Dalej: Procedury kontroli zarządczej.

¹⁶ Uchylony zarządzeniem nr A-021-21/23 z dnia 10 marca 2023 r.

¹⁷ Uchylony zarządzeniem nr A-021-2/21 z dnia 11 stycznia 2021 r.

¹⁸ Uchylony zarządzeniem nr A-021-20/23 z dnia 10 marca 2023 r.

¹⁹ Zastąpione pismem z 10 marca 2023 r. nr PAI 099-10/23.

²⁰ Który przekazują sądom okręgowym i rejonowym z obszaru apelacji.

- zarządzanie ryzykiem ma przyczynić się do poprawy we wszystkich obszarach zarządzania oraz ograniczenia ewentualnych skutków zdarzeń do akceptowalnego poziomu.

(akta kontroli str. 173-179)

Za lata 2018-2022 sporządzono dziesięć oświadczeń o stanie kontroli zarządczej, potwierdzających, że w jednostkach sądownictwa powszechnego obszaru apelacji oraz w SA w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

(akta kontroli str. 174, 243-250)

Zgodnie z § 13 Komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość²¹ Prezes SA i Dyrektor SA na podstawie planu działalności Ministra Sprawiedliwości dla działu administracji rządowej - sprawiedliwość²² z zachowaniem systemu kaskadowania celów i zadań sporządzali wspólnie plan działalności sądów na obszarze apelacji w terminie do 31 grudnia każdego roku objętego kontrolą.

W planach działalności apelacji przyjęto cele do realizacji w danym roku, mierniki określające stopień realizacji celu wraz z planowaną wartością do osiągnięcia na koniec roku, oraz identyfikowano najważniejsze zadania służące realizacji wskazanych celów. Przyjęte do realizacji cele miały każdorazowo odniesienie do dokumentu o charakterze strategicznym jakim był plan działalności MS na dany rok. Mierniki i ich planowane wartości były tożsame z planami MS. Nie określano dodatkowych (własnych) zadań.

W ramach kontroli zarządczej sprawowanej na II poziomie za najważniejsze cele do realizacji w latach 2018-2021 przyjęto: poprawę sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego i zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu. Na lata 2022-2023: standaryzację systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości, zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości i upowszechnianie mediacji oraz innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych.

(akta kontroli str. 137-145)

W sprawie przyczyn rezygnacji w planach działalności apelacji z celów określonych w latach 2018-2021 na rzecz celów wskazanych w 2022 r. i 2023 r. Prezes SA wyjaśniała, że cele ustalane są przez Ministerstwo Sprawiedliwości²³ i Prezes SA nie ma na to wpływu.

(akta kontroli str. 295)

W ramach ww. celów corocznie określano pięć mierników (w tym cztery jednolite przez cały okres objęty kontrolą i jeden zmieniony w 2022 r.) oraz planowane wartości do osiągnięcia na koniec roku, tj.:

- odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być stosowana²⁴: 1,2% (w latach 2018-2021), 1,3% (w latach 2022-2023);

²¹ Dz. Urz. MS z 2019 r. poz. 160; dalej: Wytyczne MS.

²² Dalej: plan działalności MS.

²³ Dalej: Ministerstwo.

²⁴ Dla celu: poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego (lata 2018-2021) oraz upowszechnianie mediacji, innych polubownych metod rozwiązywania sporów jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych (lata 2022-2023).

- wskaźnik opanowania wpływu głównych spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji²⁵: 98,0% (2018 r.), 95,4% (2019 r.), 95,7% (2020 r.), 90,0% (2021 r.) i 95,0% (w latach 2022-2023);
- liczba etatów asystenckich przypadających na jeden etat sędziego²⁶: 0,38 (2018 r.), 0,39 (2019 r.), 0,40 (w latach 2020-2023);
- wskaźnik opanowania wpływu spraw ogółem²⁷: 99,0% (2018 r.), 95,0% (w latach 2019-2020), 92% (2021 r.) i 97% (w latach 2022-2023);
- średni czas trwania postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach)²⁸: 5,3 (2018 r., 2020 r.), 5,2 (2019 r.), 6,5 (2021 r.) oraz wskaźnik sprawności postępowania sądowego według metodologii CEPEJ (w dniach)²⁹: 100,0 (2022 r.) i 95,0 (w 2023 r.).

(akta kontroli str. 137-145)

W sprawie przyczyn wzrostu wskazanego w planach działalności apelacji miernika średniego czasu trwania postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach) z 5,3 w 2020 r. do 6,5 w 2021 r. oraz w sprawie przyczyn odstąpienia w latach 2022 - 2023 od posługiwania się miernikiem średniego czasu trwania postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach) na rzecz miernika wskaźnik sprawności postępowania sądowego według metodologii CEPEJ Prezes SA wyjaśniła, że mierniki, wartości mierników i metodologia ustalane są przez Ministerstwo i Prezes SA nie ma na to wpływu.

(akta kontroli str. 295-296)

Dla każdego celu wskazanego w planach działalności apelacji sformułowano zadania służące jego realizacji, tj.: w 2018 r. 11 zadań, w latach 2019-2021 po 12, w 2020 r. 14, w latach 2022-2023 r. po osiem. Jako najważniejsze zadania wskazano:

- popularyzację alternatywnych metod rozwiązywania sporów,
- zapewnienie stałej aktualizacji informacji udostępnianych na stronach internetowych sądów,
- działania promujące edukację prawną,
- wykonywanie zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów,
- prowadzenie bieżącej analizy wyników pracy sądów oraz podejmowanie czynności nadzorczych w celu zapewnienia prawidłowego toku urzędowania sądu,
- zarządzanie etatyzacją i obsada stanowisk sędziowskich, referendarskich, asesorskich, asystenckich i urzędniczych w sądach w celu zapewnienia optymalnej obsady w jednostkach,
- analizowanie sprawności postępowania w ramach wizytacji, lustracji, oraz kontroli w ramach rozpatrywania skarg,
- usprawnienie funkcjonujących procesów zarządzania w sądach poprzez wdrażanie nowych rozwiązań oraz doskonalenie już istniejących,

²⁵ Dla celu: poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego (lata 2018-2021) oraz zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości (lata 2022-2023).

²⁶ Dla celu: poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego (lata 2018-2021) oraz standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości (lata 2022-2023).

²⁷ Dla celu: zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu (lata 2018-2021) oraz zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości (lata 2022-2023).

²⁸ Dla celu: poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego (lata 2018-2021). Sposób obliczania: średni czas trwania postępowania sądowego od dnia pierwszej rejestracji do dnia uprawomocnienia się sprawy w I instancji – wskaźnik obliczany dla spraw z wybranych repertoriów I instancji – średnia ważona obliczona jako iloraz sumy iloczynów środków przedziałów czasowych i liczby spraw z tych przedziałów do ogólnej liczby wszystkich badanych spraw.

²⁹ Dla celu: zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości (lata 2022-2023). Europejska Komisja na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości. Sposób obliczania: wskaźnik jest odniesieniem liczby spraw pozostających do załatwienia na następny okres statystyczny do przeciętnego dziennego załatwienia spraw ogółem w danym okresie statystycznym lub okresie działania jednostki sprawozdawczej (365 dni - rok, 182,5 – półrocze, 91,25 - I kwartał, 273,75 – III kwartał).

- bieżący monitoring wskaźników, analiza zwalnianych etatów asystenckich i właściwe rozmieszczenie w jednostkach apelacji,
- realizacja zaleceń MS wskazujących na możliwość przekształcania zwalnianych etatów urzędników sądowych w etaty asystentów sędziów,
- monitorowanie pracy sądów ze szczególnym uwzględnieniem wpływu spraw,
- zapewnienie wysokiej jakości orzecznictwa poprzez udział sędziów, asystentów i urzędników w szkoleniach,
- opracowanie analizy struktury rozmieszczenia etatów asystenckich w sądach apelacyjnych, okręgowych, okręgach sądów okręgowych oraz sądach rejonowych,
- występowanie z inicjatywą utworzenia nowych etatów asystenckich, celem uzyskania zakładanego miernika bez nadmiernych przekształceń etatów urzędniczych, szczególnie w sytuacji zwiększenia liczby etatów sędziowskich.

(akta kontroli str. 137-145)

W ocenie NIK zadanie dotyczące wykonywania zewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów pozostawało poza zakresem uprawnień i kompetencji Prezesa SA, które to zadanie realizuje MS, a nie poszczególne sądy. Wdrożenie takiego zadania w oparciu o ogólne kierunki nadzoru (formułowane w ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego) realizowane jest poprzez wewnętrzny nadzór administracyjny. Ujęcie w planach działalności apelacji zadania w postaci wykonywania zewnętrznego nadzoru administracyjnego wskazuje na brak należytej staranności w ich opracowaniu, bez uwzględnienia indywidualnych uwarunkowań sądów.

W sprawie kryteriów wyboru zadań służących realizacji celów określonych w planach działalności apelacji Prezes SA wyjaśniła: *W każdym roku dokonując wyboru zadań służących realizacji celów określonych w planach działalności dla apelacji szcześcińskiej kierowano się aktualną sytuacją w poszczególnych jednostkach zarówno pod względem limitów obsady, ilości wpływu, załatwalności i pozostałością z okresu poprzedniego. Dokonywano również analizy istniejących bądź spodziewanych zagrożeń w funkcjonowaniu jednostki. Wszystkie zadania były ukierunkowane na osiągnięcie założonych celów i poprawę działalności poszczególnych jednostek.*

(akta kontroli str. 295)

Identyfikacja ryzyk dla poszczególnych celów i zadań w ramach planowania działalności prowadzona była w każdym roku objętym kontrolą poprzez ustalenie bazy ryzyk na dany rok w sądach obszaru apelacji³⁰.

Liczba określonych głównych ryzyk (na lata 2018-2021) dla realizacji celu poprawa sprawności funkcjonowania systemu sądownictwa powszechnego wynosiła od 13 (2018 r.) do 16 (2021 r.) oraz dla celu zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu - od sześciu (2020-2021) do ośmiu (2018-2019). Dla obydwu celów wśród zasadniczych ryzyk wskazywano m.in. na: niedostosowanie obsady kadrowej do bieżących potrzeb sądu, wzrost ilości spraw zaległych, brak możliwości osiągnięcia planowanego wskaźnika liczby etatów asystenckich przypadających na jednego sędziego.

Dla realizacji celów (na lata 2022-2023): standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości oraz upowszechnianie mediacji, innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych zidentyfikowano jedno ryzyko (brak możliwości osiągnięcia planowanego wskaźnika liczby etatów asystenckich przypadających na jednego sędziego); dla celu zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela

³⁰ Na podstawie otrzymywanych informacji zbiorczych z poziomu okręgów; dalej: bazy ryzyk.

wymiaru sprawiedliwości określono 11 ryzyk, w tym m.in. – jak w latach 2018-2021 – niedostosowanie obsady kadrowej do bieżących potrzeb sądu oraz wzrost ilości spraw zaległych.

Bazy ryzyk oraz cele i mierniki z planów działalności apelacji wprowadzane były do systemu informatycznego e-Risk i podawane do wiadomości i stosowania w podległych jednostkach. Rejestry zidentyfikowanych ryzyk wpisywane były do systemu e-Risk, przy pomocy którego w jednostkach apelacji dokonywana była ocena i analiza ryzyka z I - IV kwartału danego roku.

W toku kontroli ustalono, że termin wprowadzenia do systemu informatycznego e-Risk i podania do wiadomości i stosowania w podległych jednostkach bazy ryzyk oraz celów i mierników z planów działalności apelacji w roku 2018, 2021, 2022 i 2023 nie obejmował od jednego do dwóch pierwszych miesięcy danego roku³¹.

Na podstawie § 2 ust. 3 pkt 1 i 2 Wytocznych MS zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej na II poziomie należy do obowiązków: 1) prezesa sądu nadzrędnego - wobec sądów podległych; 2) dyrektora sądu apelacyjnego - wobec sądów podległych (w zakresie zadań przypisanych tym organom w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych). Według § 12 Wytocznych MS kierownicy jednostek w dziale sporządzają do dnia 31 grudnia każdego roku plany działalności dla kierowanych jednostek na rok następny na podstawie planu działalności Ministra, z zachowaniem systemu kaskadowania celów i zadań. Według § 13 pkt 1 Prezes i dyrektor sądu apelacyjnego na podstawie planu działalności Ministra wspólnie sporządzają plan działalności dla obszaru apelacji, który przekazują sądom okręgowym i rejonowym – w terminie umożliwiającym sporządzenie planów działalności przez wszystkie jednostki sądownictwa powszechnego z obszaru apelacji, z zachowaniem terminu określonego w § 12 (czyli do 31 grudnia). Na podstawie § 20 ust. 1 i 2 Wytocznych MS identyfikacja ryzyka jest zadaniem ciągłym. Zasadniczy proces identyfikacji ryzyka powinien być zintegrowany z etapem planowania działalności.

(akta kontroli str. 364-368)

Prezes Sądu wyjaśniła m.in.: (...) ocena ryzyka w sądach apelacji szczecińskiej odbywa się w oparciu o program e-Risk Portal w systemie kwartalnym i do 2023 roku w terminie od 10 do 30 dnia miesiąca kończącego kwartał. W związku z takim systemem ocena ryzyka za IV kwartał danego roku przypadała w terminie od 10-30 grudnia. Po tym terminie do systemu należało wprowadzić opis wysokich ryzyk oraz wartości mierników za IV kwartał danego roku. Proces ten trwał zazwyczaj do końca stycznia roku następnego, ponieważ sądy musiały czekać na wartości mierników, które publikowało Ministerstwo na przeznaczonych do tego portalach (obecnie to SAP Analytics Cloud, a wcześniej SAP NetWeaver Portal). Na bazie tych mierników powstały również Sprawozdania z wykonania planu działalności dla poszczególnych sądów i obszarów za dany rok. Dopiero po zakończeniu wszystkich tych procesów i przeprowadzeniu archiwizacji systemu, można wprowadzić nowe cele i mierniki zgodnie z Planem działalności na dany rok. Stąd daty wprowadzania danych do systemu obejmują zazwyczaj początek miesiąca lutego. Ponieważ ocena za I kwartał danego roku odbywała się w dniach 10-30 marca więc właściciele ryzyk nie mieli problemu z dokonaniem monitoringu dotyczącego realizacji mierników i celów określonych na dany kwartał.

(akta kontroli str. 370, 372-373)

---

³¹ Terminy wprowadzenia ww. danych do systemu były następujące: na rok 2018 – 02 luty 2018 r.; na rok 2021 – 03 marca 2021 r.; na rok 2022 – 15 luty 2022 r.; na rok 2023 – 08 luty 2023 r. Na rok 2019 bazę ryzyk zatwierdzono w trakcie miesiąca stycznia, tj. 22 stycznia 2019 r. Na rok 2020 bazę ryzyk zatwierdzono w trakcie miesiąca stycznia, tj. 23 stycznia 2020 r.

W ocenie NIK mając na uwadze przepisy i zasady odnoszące się do kontroli zarządczej, ryzyka dla jednostek obszaru apelacji należy określić odpowiednio wcześniej (tj. w takim terminie, by zapewnić obowiązek ich uwzględniania przez cały okres roku kalendarzowego) oraz w okresie spójnym / zintegrowanym z etapem planowania działalności sądów. Jak wyjaśniła Prezes Sądu plany działalności na poszczególne lata zostały zatwierdzone każdorazowo w miesiącu listopadzie roku poprzedzającego okres planowany (tj. plan na rok 2018 – 16 listopada 2017 r., na rok 2019 – 9 listopada 2018 r., na rok 2020 – 14 listopada 2019 r., na rok 2021 – 24 listopada 2020 r., na rok 2022 – 26 listopada 2021 r.).

(akta kontroli str. 372-446)

W Sądzie Okręgowym w Szczecinie³² dla celów z planów działalności SO wykazywano wysoki poziom istotności ryzyka w postaci m.in.: niedostosowania obsady kadrowej do bieżących potrzeb sądu, wzrostu ilości spraw zaległych, zwiększonego nieoczekiwanego wpływ spraw do sądu, braku możliwości przeprowadzenia rozprawy, przewlekłości proceduralno-prawnej, braku możliwości osiągnięcia planowanego wskaźnika liczby etatów asystenckich przypadających na jeden etat sędziego, braku zgody stron na skierowanie sprawy do mediacji lub prowadzenie mediacji przez wyznaczonego przez sąd mediatora, braku możliwości uzyskania opinii biegłego sądowego, opóźnienia w realizacji zadań w OZSS.

W Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie³³ na wysokim poziomie zostały ocenione ryzyka w postaci m.in.: niedostosowania obsady kadrowej do bieżących potrzeb sądu, wzrostu ilości spraw zaległych, przewlekłości proceduralno-prawnej, braku możliwości osiągnięcia planowanego wskaźnika liczby etatów asystenckich na jeden etat sędziego.

W ramach wykonywania kontroli zarządczej na II poziomie w obszarze apelacji, w tym monitorowania realizacji wyznaczonych w planach działalności celów i zadań Prezes SA zwracała się do jednostek podległych (z wyjątkiem I kwartału 2023 r.), w których ryzyko na koniec I-IV kwartału każdego roku objętego kontrolą zostało ocenione na wysokim poziomie, z prośbą o podanie jakie zostały podjęte działania w celu zminimalizowania skutków wystąpienia ryzyka o wysokim poziomie istotności bądź wyeliminowania potencjalnych innych czynników ryzyka, które mogłyby pojawić się jako następstwo faktu jego realizacji. W sprawie przyczyn braku wystosowania przedmiotowych pism za I kwartał 2023 r. Prezes SA wskazała, że powodem była długotrwała nieobecność koordynatora ds. kontroli zarządczej dla apelacji; właściciele ryzyk zgodnie z obowiązkiem umieścili wyjaśnienia w portalu e-Risk jako reakcję na ryzyko nieakceptowalne.

Na każde wystosowane ww. pismo Prezesi SO w Szczecinie i SR Szczecin-Centrum udzielili w zakreślonych terminach pisemnych odpowiedzi.

(akta kontroli str. 317-327)

W poszczególnych latach objętych kontrolą nie osiągnięto zaplanowanej wartości mierników wskazanych w planach działalności apelacji, odpowiednio: w 2018 r. – żadnego, w 2019 r. - czterech z pięciu, w 2020 r. - dwóch z pięciu, w 2021 r. i 2022 r. - jednego z pięciu. Analiza wartości ww. mierników uzyskanych w obszarze apelacji w poszczególnych latach objętych kontrolą³⁴ wykazała m.in., że:

- nie wykonano miernika średni czas trwania postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach) na lata 2018-2020, tj. zrealizowano odpowiednio na poziomie: 5,9 w 2018 r. (planowany 5,3), 6,5 w 2019 r. (planowany 5,2, 7,6 w 2020 r. (planowany 5,3);

³² Dalej SO w Szczecinie.

³³ Dalej SR Szczecin-Centrum.

³⁴ Przyjmując na potrzeby kontroli wzrost / spadek o ponad 10% rok do roku.

- nie wykonano w 2018 r. miernika odsetek spraw skierowanych do mediacji, tj. zrealizowano na poziomie 0,7% (planowany 1,2%);
- nie wykonano (za wyjątkiem roku 2021) miernika liczba etatów asystentów przypadających na jeden etat sędziego, tj.: zrealizowano na poziomie: 0,34 w latach 2018 – 2019 (planowany 0,38 i 0,39), 0,35 i 0,36 w 2020 r. i 2022 r. (planowany 0,40).
(akta kontroli str. 146-166)

Jako przyczyny niezrealizowania planowanych wartości mierników w zbiorczych sprawozdaniach z wykonania planu działalności apelacji wskazano:

- utrzymująca się niechęć i negatywne nastawienie stron postępowania w podjęciu mediacji³⁵,
- nieobsadzone wakaty i braki pełnej obsady orzeczniczej³⁶, konieczność rozpatrywania spraw w oparciu o dowody z opinii biegłych, brak wystarczającej liczby biegłych sądowych oraz istotne braki w specjalnościach biegłych, znaczny stopień złożoności i zawilości wpływających spraw; absencje urzędników, odchodzenie z pracy urzędników oraz długotrwale nieobsadzone etaty związane z brakiem odpowiednich kandydatów na wolne etaty urzędnicze³⁷;
- brak możliwości zapewnienia przez sądy pełnej obsady kadrowej oraz zbyt małą ilością etatów jaką dysponują sądy w stosunku do potrzeb i wykonywanych zadań³⁸.
(akta kontroli str. 146-166)

Zgodnie z kwartalnymi raportami z zarządzania ryzykiem w stosunku do zidentyfikowanych ryzyk nieosiągnięcia zaplanowanych wartości mierników określano adekwatne reakcje na ryzyka, tj. w szczególności:

- monitorowanie wpływu spraw, analizowanie obciążenia pracą, zmiany podziału czynności oraz wdrożenie systemu zastępstw i przesunięć kadrowych między wydziałami, delegowanie sędziów do orzekania w sądach apelacji, prowadzenie naboru na wakatujące stanowiska, kierowanie pism do instytucji w celu pozyskania biegłych, powoływanie biegłych *ad hoc*³⁹;
- propagowanie pozasądowych metod rozwiązywania sporów, podejmowanie działań o charakterze informacyjno-promocyjnym, zapewnienie stałego dostępu do aktualnych list mediatorów⁴⁰;
- analizowanie obciążenia pracą, zapewnienie optymalnej obsady w ramach przyznanych limitów⁴¹.

Ponadto w bazie ryzyk na 2021 r. dodano jako czynnik ryzyka brak możliwości przeprowadzenia rozprawy – wprowadzenie ograniczeń wynikających z sytuacji nadzwyczajnych (epidemia SARS COV2), jako mechanizmy kontroli ryzyka wskazano dostosowanie przepisów wewnętrznych celem zminimalizowania skutków sytuacji nadzwyczajnych (epidemia SARS COV2).

(akta kontroli str. 252-273, 447-464)

³⁵ W przypadku miernika: Odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być stosowana

³⁶ Na koniec 2018 r. 37 nieobsadzonych etatów sędziowskich w apelacji i 12,75 etatów asystentów sędziego.

³⁷ W przypadku mierników: średni czas trwania postępowań sądowych według głównych kategorii spraw w I instancji, wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji oraz wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem).

³⁸ W przypadku miernika: liczba etatów asystenckich przypadających na jeden etat sędziego.

³⁹ W przypadku: niedostosowania obsady kadrowej do bieżących potrzeb sądu; zwiększonego, nieoczekiwane go wpływ spraw do sądu, wzrostu ilości spraw zaległych, braku możliwości przeprowadzenia rozprawy – brak biegłych określonych specjalności.

⁴⁰ W przypadku: braku zgody stron na skierowanie sprawy do mediacji lub prowadzenie mediacji przez wyznaczonego przez sąd mediatora; niewystarczającego udziału mediacji w postępowaniu sądowym.

⁴¹ W przypadku: braku możliwości osiągnięcia planowanego wskaźnika liczby etatów asystenckich przypadających na jeden etat sędziego, częstej fluktuacji pracowników na stanowiskach asystenckich, ograniczonych możliwości przekształcenia zwolnionych etatów obsługi i urzędniczych w etaty asystenckie.

W okresie od 18 czerwca 2007 r. do 26 marca 2019 r. w SA w ramach Oddziału Administracyjnego funkcjonował Zespół do spraw analiz i organizacji pracy⁴². Do zadań Zespołu⁴³ należało m.in.:

- sporządzanie rocznych, półrocznych, kwartalnych zbiorczych sprawozdań z ewidencji i ruchu spraw w SA,
- sporządzanie zbiorczych sprawozdań z sądów okręgowych – roczne i półroczne,
- analiza i przetwarzanie danych we wskazanych wyżej sprawozdaniach,
- analiza danych statystycznych związana z wnioskami o obwieszczenie o zwolnionych stanowiskach sędziowskich w sądach obszaru apelacji, z informacją o zwolnieniu stanowisk referendarzy i asystentów sędziwego oraz z wnioskami w sprawie pozyskania nowych etatów,
- współpraca z odpowiednimi komórkami organizacyjnymi SA i pozostałych sądów w obszarze apelacji, w zakresie uzyskiwania i przekazywania niezbędnych danych, Zarządzeniem Prezesa SA⁴⁴ Zespół został rozwiązany, a jego zadania zostały przejęte przez pracownika IV Wydziału Wizytacji.

(akta kontroli str. 180-181)

Sądy okręgowe i rejonowe z obszaru apelacji, oprócz sprawozdań statystycznych sporządzanych według ustalonych przez Ministerstwo wzorów w programie AS SAP, przesyłały Prezesowi SA miesięczne sprawozdania z ruchu spraw i obciążenia sędziów i referendarzy w formie formularzy opracowanych przez SA w programie Exel⁴⁵.

(akta kontroli str. 282-283)

1.2. W oparciu o ustalone co roku przez MS „Ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego” oraz Prezesa SA „kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego przez prezesów sądów działających w obszarze apelacji szczecińskiej”⁴⁶ sporządzano każdego roku objętego kontrolą plany nadzorcze działalności sądów obejmujące plan wizytacji, lustracji i innych czynności nadzorczych uwzględniającą tematykę zawartą w ww. kierunkach.

(akta kontroli str. 49-136)

W ramach realizacji obszaru *zagadnienia ogólne* Prezes SA ustaliła kierunki WNA poprzez m.in.:

- kontrolę poszczególnych kategorii spraw w sądach w zakresie sprawności podejmowania w toku całego postępowania czynności i wydawanie orzeczeń w takich terminach, by nie zachodziły przesłanki do stwierdzenia przewlekłości postępowania oraz prawidłowości podejmowania działań nadzorczych zmierzających do wyeliminowania wszelkich zjawisk, które spowalniają szybkość postępowania⁴⁷,
- kontrolę postępowań, w których dopuszczono dowód z opinii biegłego pod kątem terminowości sporządzania opinii przez biegłych⁴⁸,

⁴² Powołany zarządzeniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2007 r. nr A.021-49/07 w sprawie utworzenia w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie Zespołu do spraw analiz i organizacji pracy; zm. zarządzeniami Prezesa SA z: 7 grudnia 2010 r. nr A.021-174/10, 29 maja 2012 r. nr A.021-108/12, 26 stycznia 2009 r. nr A.021-10/09, 19 lipca 2013 r. nr A.021-205/13, 29 stycznia 2014 r. nr A.021-26/14, 4 stycznia 2016 r. nr A.021-3/16, 22 stycznia 2016 r. nr A.021-26/16 wraz z aneksem nr 1 z 16 stycznia 2017 r., 4 kwietnia 2016 r. nr A.021-106/16, 19 stycznia 2017 r. nr A.021-25/17 oraz z 7 kwietnia 2017 r. nr A.021-126/17. Dalej: Zespół.

⁴³ Określonym zarządzeniem Prezesa SA nr A.021-110/12 z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie określenia zakresu zadań Zespołu ds. analiz i organizacji pracy w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie.

⁴⁴ Z dnia 26 marca 2019 r. nr A-021-260/19.

⁴⁵ Pliki składały się z 12 zakładek odpowiadającym 12 miesiącom.

⁴⁶ Dalej: kierunki WNA.

⁴⁷ W ramach WNA m.in. analizowano miesięczne, kwartalne i półroczne sprawozdania przedstawiane przez wszystkie sądy rejonowe i okręgowe w apelacji.

⁴⁸ W ramach WNA Prezes m.in. poleciła prezesom sądów okręgowych przeprowadzenie przez inspektorów ds. biurowości kontroli prawidłowości prowadzenia kontroli „WAB” we wszystkich rodzajach sądów rejonowych i okręgowych, kierowanie do biegłych ponagler w razie opóźnień w sporządzaniu opinii.

- kontrolę terminowości sporządzania uzasadnień orzeczeń we wszystkich kategoriach spraw oraz badania prawidłowości przedłużania terminu do sporządzenia uzasadnienia,
- kontrolę działań związanych ze stosowaniem urządzeń ewidencyjnych w systemie informatycznym, w tym ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości wdrażania i funkcjonowania systemu „Sędzia 2”,
- kontrolę prawidłowości przestrzegania zasad przydziału spraw sędziom funkcyjnym,
- kontrolę stopnia stosowania postępowania mediacyjnego we wszystkich kategoriach spraw, w których postępowanie to jest dopuszczalne,
- kontrolę działań związanych ze stosowaniem Systemu Losowego Przydziału Spraw⁴⁹ pod kątem równomiernego obciążenia sędziów i referendarzy⁵⁰,
- podjęcie czynności nadzorczych zmierzających do zakończenia postępowań we wszystkich sprawach, w których postępowanie trwa dłużej niż osiem lat,
- podjęcie czynności nadzorczych ukierunkowanych na zmniejszenie zaległości w sprawach trwających ponad trzy⁵¹ oraz pięć⁵² lat, licząc od daty ich wpływu do sądu,
- bieżące badanie prawidłowości przydziału sędziów, asesorów sądowych i referendarzy do poszczególnych wydziałów i pionów orzeczniczych w kontekście konieczności zapewnienia właściwego ich rozmieszczenia, a także rozmieszczenia ich pracą.

W ramach realizacji obszaru *zagadnienia dotyczące poszczególnych kategorii spraw*, Prezes SA ustaliła kierunki WNA poprzez m.in.: kontrolę sprawności postępowania w sprawach procesowych trwających w sądach rejonowych powyżej roku, w sądach okręgowych powyżej dwóch lat, nadzór nad sprawami zawieszonymi poprzez cykliczne sprawdzanie czy nie ustała przyczyna zawieszenia (w sprawach gospodarczych) oraz kontrolę terminowości rozpoznania wniosków o udzielenie zabezpieczenia wraz z oceną przyczyn przekroczenia ustawowych terminów (w sprawach cywilnych).

(akta kontroli str. 663-716, 803-851, 919-967, 1066-1122)

W okresie objętym kontrolą Prezes SA w ramach WNA m.in. przeprowadziła 10 wizytacji⁵³, 43 lustracje⁵⁴ oraz 13 kontroli sekretariatów⁵⁵ w SA oraz we wszystkich sądach okręgowych apelacji.

W ramach 18 lustracji przeprowadzonych w SO w Szczecinie kontrolowano m.in.:

- sprawność postępowań odwoławczych należących do głównych kategorii spraw K⁵⁶ i Kz⁵⁷, celem ustalenia przyczyny pogarszania wyników rozpoznawania spraw w postępowaniach odwoławczych,
- wyniki statystyczne,
- terminowość rozpoznawania wniosków o udzielenie zabezpieczenia,
- przebieg postępowania w sprawach⁵⁸ toczących się ponad pięć lat,
- sprawność postępowań w sprawach pozostających od daty wpływu do sądu powyżej trzech lat⁵⁹,

⁴⁹ Dalej: SLPS.

⁵⁰ W ramach WNA m.in. analizowano miesięczne zestawienia dotyczące przydziału spraw sędziom.

⁵¹ W pionach: cywilnym, karnym, pracy i ubezpieczeń społecznych, gospodarczym.

⁵² W pionie gospodarczym.

⁵³ po cztery w 2018 r. i 2019 r., po jednej w 2020 r. i 2022 r.

⁵⁴ dwie w 2018 r., osiem w 2019 r., 10 w 2020 r., 13 w 2021 r., siedem w 2022 r. oraz trzy w 2023 r.

⁵⁵ W tym: po trzy w 2018 r. 2019 r. i 2022 r. oraz po dwa w 2021 r. i 2023 r.,

⁵⁶ Karne procesowe.

⁵⁷ Dla spraw, w których wniesiono zażalenia w sprawach karnych i w sprawach o wykroczenia.

⁵⁸ W sprawach C (cywilne procesowe) i Ns (cywilne nieprocesowe), Rc (wszczęte przed wydziałem rodzinnym spraw cywilnych rozpoznawanych w trybie postępowania procesowego).

⁵⁹ W sprawach GC (gospodarcze procesowe), U (z zakresu ubezpieczeń społecznych), P (z zakresu prawa pracy, Pa (z zakresu prawa pracy przedstawionych z apelacjami od orzeczeń sądów rejonowych); z uwzględnieniem przygotowania rozpraw i posiedzeń, zasadności odraczania rozpraw, wykorzystania czasu sesyjnego, należytej koncentracji materiału dowodowego.

- terminowość sporządzania przez biegłych opinii, prawidłowość i szybkość wykorzystania w stosunku do biegłych środków ponaglących i dyscyplinujących⁶⁰,
- terminowość sporządzania uzasadnień orzeczeń oraz badano prawidłowość przedłużania terminu do sporządzenia uzasadnienia,
- sprawność postępowania w przedmiocie wykonania środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym,
- prawidłowość przydzielania sędziom spraw oraz równomiernego obciążenia pracą,
- sprawność postępowań w zakresie rozpoznawania zażaleń oraz spraw apelacyjnych.

(akta kontroli str. 342-357)

W zakresie przeprowadzonych kontroli sekretariatów badano w szczególności prowadzenie urzędzeń ewidencyjnych, sporządzanie zestawień statystycznych oraz terminowość wykonywania zarządzeń wydanych przez orzeczników.

Analiza dokumentacji kontroli sekretariatu przeprowadzonej w SO w Szczecinie III Wydziale Karnym⁶¹ wykazała nieprawidłowościami w zakresie prowadzenia urzędzeń ewidencyjnych, prowadzenia akt i terminowości wykonywania czynności, tj. m.in.:

- przedstawione w kontroli zakresy obowiązków nie odzwierciedlały czynności, które były wykonywane przez poszczególnych pracowników sekretariatu, nie można było ustalić, kto odpowiadał za prowadzenie niektórych urzędzeń ewidencyjnych;
- sprawy w SLPS nie były na bieżąco zakreślane, co uniemożliwiało np. ustalenie średniej liczby spraw w referatach sędziów na potrzeby tworzenia nowego referatu;
- kontrola urzędzeń ewidencyjnych (przy wykorzystaniu od 2018 r. systemu informatycznego „Sędzia 2”) wskazała, że sposób ich prowadzenia nie umożliwiał uzyskania informacji o aktualnym stanie sprawy oraz utrudniał dokonanie sprawdzenia dotychczasowego przebiegu postępowania⁶²;
- w wydziale nie był założony wykaz „WSNk” (skarg nadzwyczajnych od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie)⁶³.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Prezes SA skierowała do Prezesa SO 26 zaleceń pokontrolnych mających na ich celu wyeliminowanie poprzez m.in.: zorganizowanie dodatkowego szkolenia z obsługi programu „Sędzia 2” i przeszkolenia wszystkich pracowników sekretariatu; założenie ogólnodostępnego folderu, w celu zamieszczania obowiązujących aktów prawnych; opracowania nowych podziałów czynności; dostosowanie terminarza czynności prowadzonego w systemie „Sędzia 2” poprzez założenie odpowiednich „kalendarzy” i oznaczania terminu podjęcia lub wykonania czynności w sprawie. Prezes SO poinformował Prezes SA o zrealizowaniu zaleceń polustracyjnych.

(akta kontroli str. 1215-1224)

Zgodnie z informacjami rocznymi o działalności sądów działających na obszarze apelacji szczecińskiej⁶⁴, niezależnie od ww. działań nadzorczych, w tym także podejmowanych przez prezesów sądów okręgowych i rejonowych Prezes SA podjęła środki zaradcze, tj. m.in.:

- zobowiązała prezesów podległych sądów do stałego monitorowania danych statystycznych wydziałów, aby w sytuacji gdy dochodzi do zwiększenia pozostałości przy zmniejszonym wpływie i podobnej obsadzie średniookresowej orzeczników podejmowali niezwłoczne działania nadzorcze mające na celu poprawę wyników,

⁶⁰ Wraz z ustaleniem przyczyn opóźnień w sporządzeniu opinii mających wpływ na wydłużenie czasu trwania postępowania oraz ich źródła zarówno po stronie biegłych, stron jak i sądu.

⁶¹ Okres objęty kontrolą od 2017 r. do 30 września 2021 r.

⁶² § 67 Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz. Urz. MS poz. 138 ze zm.); dalej: zarządzenie o biurowości.

⁶³ O którym mowa w § 388 zarządzenia o biurowości.

⁶⁴ Dalej: informacje roczne o działalności sądów.

- zobowiązała prezesów podległych sądów do ewidencjonowania przydziału spraw przez SLPS celem wychwycenia ewentualnych nieprawidłowości powodujących przydzielenie nieproporcjonalnie wysokiej liczby spraw sędziemu, co będzie wpływało na wydłużenie czasu trwania postępowania (w tym celu opracowano formularze w programie Excel według których sądy przesyłały dane statystyczne),
- zobowiązała prezesów sądów do niezwłocznego podejmowania działań organizacyjno-kadrowych mających na celu utrzymanie sprawności postępowania poprzez dokonanie analizy rozmieszczenia etatów i przydzielenie sędziego z innego wydziału proporcjonalnie do potrzeb (np. w 1/3 lub 1/4 etatu) w przypadku pozyskania informacji o długotrwałej nieobecności orzeczników,
- wobec dużych różnic w liczbie spraw załatwionych przez referendarzy w wydziałach ksiąg wieczystych dokonywała analizy załatwień we wszystkich sądach rejonowych w porównaniu do wyników średnich w kraju i na tej podstawie polecała właściwym prezesom podjęcie działań zmierzających do osiągnięcia przynajmniej takich wyników jak średnie w kraju.

(akta kontroli str. 755, 889-890, 1012, 1205-1208, 1208-1211)

Na pytanie czy podejmowane przez Prezesa SA działania nadzorcze przyczyniły się do sprawności działania sądów Prezes wyjaśniła: *wszystkie działania nadzorcze, kadrowe i organizacyjne podejmowane przez Prezesa SA mają na celu zapewnienie sprawności postępowania, a jeżeli nie przynoszą oczekiwanych efektów, dokonywane są dalsze analizy (np. danych statystycznych) i podejmowane są kolejne działania, aż do osiągnięcia założonych celów.*

(akta kontroli str. 1204)

W okresie objętym kontrolą Prezes SA złożyła sześć wniosków do Ministerstwa o odblokowanie sprawozdań statystycznych sporządzonych przez SA celem dokonania korekty. Pisma dotyczyły oczywistych omyłek pisarskich w zakresie etatyzacji oraz podania błędnej ilości spraw.

(akta kontroli str. 1180, 1183-1193)

NIK przeprowadziła analizę zmienności danych ujętych w informacjach rocznych o działalności sądów Prezesa SA za lata 2017-2022 dla poszczególnych kategorii spraw i wskaźników. Badanie danych statystycznych w zakresie czterech wskaźników w badanym okresie (porównując rok 2022 do roku 2017), zbiorczo dla sądów okręgowych⁶⁵ oraz sądów rejonowych⁶⁶ apelacji wykazała m.in. że w przypadku:

1) stopnia opanowania wpływu (w %) zbiorczo dla sądów okręgowych i zbiorczo dla sądów rejonowych, tj. odpowiednio:

- w sprawach kategorii GC i C nastąpił spadek o 7,7% (z 101,0% w 2017 r. do 93,2% w 2022 r.) i o 16,5%⁶⁷ (z 97,2% do 81,1%), w trzech kategoriach spraw K, U oraz P nastąpił wzrost o: 14,5% (z 91,8% do 105,1%), 2,7% (z 105,2% do 108,1%), 12,6% (z 96,2% do 108,3%);

- za wyjątkiem spraw kategorii U, w których nastąpił spadek o 18,2% (z 116,8% w 2017 r. do 95,5% w 2022 r.) w pozostałych kategoriach spraw nastąpił wzrost o: 2,3% (RC, z 94,9% do 97,1%), 2,8% (K, z 101,3% do 104,1%), 6,8% (P, z 113,7% do 121,5%), 7,0% (C, z 95,5% do 102,2%), 24,7% (GC, z 87,6% do 109,2%);

2) przeciętnego czasu trwania postępowania (w miesiącach) zbiorczo dla sądów okręgowych i zbiorczo dla sądów rejonowych, tj. odpowiednio:

- za wyjątkiem jednej kategorii spraw (P), w której nastąpiło skrócenie tego czasu o 4,4% (z 13,1 w 2017 r. do 12,5 miesiące w 2022 r.), w pozostałych czterech

⁶⁵ W kategorii spraw: C, K, U, P i GC.

⁶⁶ W kategorii spraw: C, K, U, P, GC i RC.

⁶⁷ Największy spadek odnotowano w 2020 r., kiedy wskaźnik opanowania wpływu wyniósł zaledwie 79,4%.

kategoriach nastąpił wzrost o: 19,2% (C), 30,2% (GC), 33% (U), 33,9% (K), co przełożyło się na wydłużenie czasu trwania postępowań w 2022 r., który wyniósł w ww. kategoriach spraw odpowiednio: 11,3 (C); 18,1 (GC); 10,2 (U); 8,2 (K) miesiąca;

Ponadto w przypadku spraw Ga⁶⁸ w badanym okresie następowało systematyczne wydłużenia⁶⁹ czasu trwania takich postępowań z 2,6 miesiąca (w 2017 r.) do 13,7 (w 2022 r.), tj. aż o 435%.

- we wszystkich kategoriach spraw nastąpił wzrost, największy w przypadku spraw z kategorii C - aż o 56,5% (10,9 w 2017 r. do 17 miesięcy w 2022 r.), w pozostałych kategoriach o: 1% (U), 9,3% (P), 9,4% (K), 16,6% (GC), 27,8% (RC), co przełożyło się na wydłużenie czasu trwania postępowań, który w 2022 r. wyniósł: 12,6 (U), 11,8 (P); 5,0 (K); 13,6 (GC); 7,5 (RC) miesiąca;

3) liczby spraw trwających powyżej 12 miesięcy, zbiorczo dla sądów okręgowych i zbiorczo dla sądów rejonowych, tj. odpowiednio:

- za wyjątkiem jednej kategorii spraw (GC), w której liczba takich spraw uległa zmniejszeniu o 19,6% (z 230 w 2017 r. do 185 spraw w 2022 r.) we wszystkich pozostałych kategoriach nastąpił wzrost takich spraw, największy w przypadku kategorii K - aż o 129,6% (z 27 do 62), w pozostałych sprawach było to o: 16,7% (C, z 1410 do 1645), 29,3% (U, z 505 do 653); w zakresie spraw z kategorii U sytuacja uległa znacznej poprawie jedynie w 2022 r. w porównaniu do 2021 r., kiedy to liczba takich spraw uległa zmniejszeniu aż o 137% (z 1666 do 653 spraw);

Ponadto w przypadku spraw Ga w badanym okresie następował systematyczny wzrost liczby takich spraw, z 10 (w 2017 r.) do 463 spraw (w 2022 r.), tj. aż o 4530%.

- w przypadku czterech kategorii liczba takich spraw uległa zmniejszeniu, tj. o: 8,3% (P, z 507 w 2017 r. do 465 w 2022 r.), 10,1% (U, z 514 do 462), 15,2% (C, z 8420 do 7138), 39,5% (GC z 1649 do 998, przy czym największy spadek na przestrzeni badanych lat zanotowano w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. z 1752 do 998 spraw, o 43%); w pozostałych dwóch przypadkach nastąpił wzrost o: 19,8% (RC z 855 do 1024) oraz 25,7% (K, z 1170 do 1471 spraw);

4) liczby spraw niezakończonych powyżej 12 miesięcy, zbiorczo dla sądów okręgowych i zbiorczo dla sądów rejonowych, tj. odpowiednio:

- we wszystkich kategoriach nastąpił znaczny wzrost takich spraw, tj. od 55% (P, z 40 w 2017 r. do 62 w 2022 r.) do 128,9% (C, z 2099 do 4805), w pozostałych sprawach o: 116,3% (U, z 461 do 977), 96,5% (K, z 115 do 226), 88% (GC, z 275 do 517);

Ponadto w przypadku spraw Ga w badanym okresie następował sukcesywny wzrost liczby takich spraw, z 1 (w 2017 r.) do 192 spraw (w 2022 r.).

- w czterech kategoriach spraw nastąpił ich wzrost, największy w przypadku spraw U o 73,8% (z 260 w 2017 r. do 452 w 2022 r.), ponadto w sprawach: P o 43,1% (z 390 do 558), K o 34,6% (z 1195 do 1609), RC o 33,5% (z 490 do 654); w pozostałych dwóch nastąpił spadek o 49,2% (GC, z 1312 do 666) oraz o 14,6% (C, z 7868 do 6723).

(akta kontroli str. 35-46, 284-290)

Jako przyczyny pogorszenia wskaźników na przestrzeni badanych lat w zakresie zbiorczo sądów okręgowych wskazywano⁷⁰ w przypadku:

1) spraw gospodarczych [w zakresie przeciętnego czasu trwania postępowania (GC i Ga), liczby spraw trwających powyżej 12 miesięcy (Ga) oraz liczby spraw niezakończonych powyżej 12 miesięcy (GC i Ga)] w szczególności na: niedostateczną

⁶⁸ Dla spraw gospodarczych przedstawionych z apelacjami od orzeczeń sądów rejonowych.

⁶⁹ Największy w 2019 r. z 3,1 do 5,6 miesiąca, tj. o 83,4%.

⁷⁰ W oparciu o informacje roczne o działalności sądów w zakresie SO w Szczecinie.

obsadę sędziowską Wydział VIII Gospodarczy w stosunku do ponadnormatywnego wpływu spraw w 2018 r.⁷¹ z uwagi na przejście przez ww. wydział z dniem 1 stycznia 2018 r. spraw po zlikwidowanym VI Wydziale Gospodarczym SO w Koszalinie oraz wpływu nowych spraw w kategorii GC w których do końca 2017 r. właściwy był SO w Koszalinie. Limit etatów sędziowskich pomimo zwiększonego wpływu spraw na koniec okresu statystycznego 2018-2022 wynosił niezmiennie 13 etatów sędziowskich, stosunek obsady średniookresowej do limitu wynosił: 70,06% (2018 r.), 79,09% (2019 r.), 84,62% (2020 r.), 83,57% (2021 r.) i 76,24% (2022 r.). Sześcioro sędziów z Wydziału Gospodarczego pełniło funkcje administracyjne, co wiązało się ze zmniejszonym przydziałem spraw⁷². Zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego na mocy ustawy z dnia 4 lipca 2019 r., które weszły w życie 7 listopada 2019 r. przekazały prowadzone dotychczas przez sądy rejonowe postępowania międzyinstancyjne do sądów odwoławczych, co skutkowało zwiększeniem obciążenia sędziów orzekających w sekcji, a także wydłużeniem czasu trwania postępowania odwoławczego. Nowelizacja wprowadziła także zasadę rozpoznawania spraw incydentalnych przez sąd tej samej instancji, co przesunęło kognicje rozpoznawania zażaleń, w tym w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia do sekcji odwoławczej. Mimo kierowanych zapytań brak było sędziów sądów rejonowych chętnych do delegowania do Wydziału Gospodarczego SO w Szczecinie, co wynikało z obciążenia sędziów orzekających w pionie gospodarczym.

2) spraw cywilnych (kategoria C) wszystkich analizowanych wskaźników na przestrzeni badanych lat gwałtowny wzrost wpływu spraw w 2020 r.⁷³, który utrzymywał się w kolejnych latach, w tym spraw „frankowych”, skomplikowanych pod względem prawnym i czasochłonnych pod względem dowodowym⁷⁴; zmniejszyła się liczba spraw załatwionych, a w efekcie wzrosła liczba spraw pozostających do rozpoznania. Ponadto istotnym czynnikiem była niestabilna i bardzo trudna sytuacja kadrowa w Sądzie⁷⁵, długotrwałe absencje chorobowe sędziów, problemy z dostępnością biegłych niektórych specjalności (budownictwa, lekarzy rzadkich specjalności i rachunkowości) oraz terminowością ich pracy. Ponadto daleko niewystarczające były etaty asystenckie⁷⁶. Zwracano uwagę na szczególną rolę asystentów, których pomoc miała duży wpływ na wyniki statystyczne – w szczególności załatwialność. Asystentom zlecane były w większości przygotowywanie projektów uzasadnień wyroków. Zdaniem Prezesa SO w Szczecinie przydzielenie do Wydziału Cywilnego większej liczby asystentów byłoby sposobem na niemal natychmiastowe polepszenie jego wyników statystycznych; wówczas

⁷¹ Odpowiednio o: 804 sprawy (w 2018 r., tj. 33,56%) oraz zwiększonego wpływu o: 171 (w 2019 r.), 78 (w 2021 r., tj. 2,74%) i 543 (w 2022 r., tj. 18,58%).

⁷² M.in.: wizytator do 70% przydziału spraw, przewodniczący wydziału (50%), zastępca pełniący funkcję kierownika sekcji odwoławczej (75%), zastępca rzecznika dyscyplinarnego (75%).

⁷³ W SO w Szczecinie I Wydziale Cywilnym był to wzrost o 467 spraw kategorii C w porównaniu do roku 2019 r. (32,14%), ponadto zmieniła się struktura wpływu – wpłynęło 809 spraw „frankowych”. W 2021 r. wpłynęło o 901 (46,93%) więcej spraw niż w 2020 r., a w 2022 r. o 900 (31,9%) więcej spraw niż w 2021 r. W 2022 r. do I Wydziału Cywilnego wpłynęło ogółem 5780 spraw, tj. o 1969 (51,67%) więcej niż w 2021 r.

⁷⁴ Ponadto w większości z tych spraw są składane wnioski o udzielenie zabezpieczenia, a następnie zażalenia na rozstrzygnięcie w tym przedmiocie.

⁷⁵ W Wydziale I Cywilnym SO w Szczecinie limit etatów sędziowskich na koniec 2020 r. wyniósł 15 i w porównaniu z 2019 r. uległ zmniejszeniu o jeden etat, w wydziale orzekał jeden referendarz, zmniejszeniu z ośmiu do siedmiu uległ limit etatów asystenckich. Decyzją MS SO w Szczecinie utracił siedem etatów sędziowskich z dniem 1 lutego 2021 r., w związku z czym zmniejszono liczby etatów w kilku wydziałach SO, w tym w I Wydziale Cywilnym o jeden etat - w konsekwencji limit etatów w ww. wydziale zmniejszono do 14. Na ostatni dzień okresu statystycznego 2022 r. limit etatów sędziowskich wynosił 16, przy czym w zakresie 16 etatu z dniem 19 grudnia 2022 r. Na koniec 2022 r. obsadzonych było 14 z 16 etatów, co do dwóch etatów trwały procedury obsadzania; stosunek obsady średniookresowej w wersji 3 do limitu etatów wyniósł 71,30%. W okresie pomiędzy wrześniem 2019 r. a marcem 2022 r. rozlosowano pomiędzy sędziów trzy duże referaty, w związku z przejściem sędziów na emerytury.

⁷⁶ Na jeden etat asystencki przypadało aż 2,28 etatu sędziowskiego.

sędziowie będą mogli w większym stopniu zaangażować się w pracę koncepcyjną (opracowywanie i wydawanie wyroków).

3) spraw karnych (K) [największy skokowy wzrost przeciętnego czasu trwania postępowań oraz liczby spraw trwających powyżej 12 miesięcy odnotowano w 2018 r., tj. odpowiednio z 6,1 do 9,2 miesiąca (o 50,7%) oraz z 27 do 82 spraw (o 203,7%). Z kolei w przypadku liczby spraw niezakończonych powyżej 12 miesięcy rok 2020, kiedy liczba takich spraw wzrosła ze 162 do 231 (o 42,6%)]. Jako przyczyny wskazano: stały wzrost liczby spraw wieloosobowych i wielotomowych, co wynikało z faktu, że okręg szczeciński jest okręgiem nadgranicznym, w którym mają miejsca przestępstwa karno-skarbowe związane z przemytem lub naruszeniem przepisów podatkowych. Ponadto liczba etatów sędziowskich przy zwiększonym wpływie w III Wydziale Karnym utrzymywała się w 2018 r. na takim samym poziomie i wynosiła 12⁷⁷. Niepokojącym zjawiskiem było zwiększenie spraw w strukturze pozostałości w poszczególnych przedziałach spraw K⁷⁸. Poprawa wskaźników nastąpiła w 2022 r., kiedy to przeciętny czas trwania postępowania zmniejszył się z 8,5 (w 2021 r.) do 8,2 miesiąca, a liczba spraw trwających powyżej 12 miesięcy z 73 (w 2021 r.) do 62 spraw (w 2022 r.). Na powyższe dane statystyczne zdecydowało zmniejszenie wpływu spraw w kategorii K oraz wzmocnienie kadrowe w 2021 r.⁷⁹

4) spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (kategoria U) [w zakresie wskaźnika przeciętnego czasu trwania (w miesiącach), liczby spraw trwających powyżej 12 miesięcy oraz liczby spraw niezakończonych powyżej 12 miesięcy], wskazywano⁸⁰: pozostawienie jako niezakończonych na koniec 2020 r. spraw przekazanych z SO w Warszawie, dotyczących odwołań od decyzji Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA wydanych w związku z tzw. ustawą „dezubekizacyjną”⁸¹. Aż 913 z 2930 spraw były sprawami zawieszonymi niezakończonymi (31,77%). Podstawą zawieszenia ww. spraw był art. 177 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 r.⁸² W sprawach tych sąd oczekiwał na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego⁸³. Druga grupa spraw zawieszonych dotyczyła przeliczania emerytur kobiet urodzonych w 1953 r. w związku z wyrokiem TK z marca 2019 r., w tym zakresie strony oczekiwały na realizację zmian ustawowych w drodze decyzji ZUS. W ww. sprawach bezpośredni wpływ na wynik wskaźników miał także brak odpowiedniej liczby biegłych sądowych oraz brak na liście czynnych biegłych określonych specjalności⁸⁴, co powodowało konieczność przeprowadzania dowodu w drodze pomocy sądowej. W związku ze znacznym wzrostem załatwień w 2021 r. (o 60,7% w porównaniu do 2020 r.)⁸⁵, zmniejszeniem w 2022 r. wpływu spraw (o 19,83%) wyniki ww. wskaźników uległy poprawie w 2022 r. (w porównaniu do 2021 r.), tj. odpowiednio o: 10,4%, 60,8% i o 24,9%.

⁷⁷ Na koniec okresu statystycznego 2018 r. dwa etaty pozostawały nieobsadzone. Obu sędziów zastąpili sędziowie delegowani z sądu rejonowego.

⁷⁸ W 2020 r. w porównaniu z 2019 r. liczba spraw w III Wydziale Karnym w SO w Szczecinie uległa zwiększeniu powyżej 12 miesięcy do dwóch lat z 42 do 85 (wzrost o 43 sprawy).

⁷⁹ W wydziale orzekają 15 sędziów, z czego trzech delegowanych w ramach delegacji stałych, a jeden w udziale spraw K.

⁸⁰ W zakresie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SO w Szczecinie.

⁸¹ Z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

⁸² Dz. U. z 2023 r. poz. 1550; dalej: Kpc.

⁸³ Dalej: TK.

⁸⁴ M.in. endokrynolog, diabetolog, hepatolog, chorób zakaźnych, proktolog, chirurg ręki, dermatolog,

⁸⁵ Na co wpływ miała grupa spraw zawieszonych dotycząca przeliczenia emerytur kobiet urodzonych w 1953 r. Od początku 2021 r. po wydaniu decyzji o przeliczeniu świadczenia przez organ sprawy te były umarzone na podstawie art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1222) wobec zaspokojenia roszczenia.

(akta kontroli str. 725-735, 856-869, 973-986, 1129-1141)

Jako przyczyny pogorszenia wskaźników na przestrzeni badanych lat w zakresie zbiorczo sądów rejonowych wskazywano⁸⁶ w przypadku:

1) spraw gospodarczych (kategoria GC), [dotyczących przeciętnego czasu trwania postępowania, w szczególności w 2020 r. w porównaniu do 2019 r., kiedy czas ten uległ wydłużeniu z 12,4 do 15,7 miesiąca (o 26,2%)] – niemożność przydzielenia etatu referendarza (niemal wszyscy referendarze zostali skierowani do Wydziału KRS wobec zaległości spraw rejestrowych, co wpłynęło na zwiększenie obciążenia pracą sędziów, szczególnie w postępowaniu upominawczym, i obniżyło to załatwialność spraw); zbyt niską liczbę etatów asystenckich (co miało istotne znaczenie, z uwagi na bardzo dużą liczbę uzasadnień wyroków, w największym stopniu wpływających na obciążenie sędziego pracą), wzrost liczby zleconych opinii biegłym i problemy związane ze znalezieniem biegłego odpowiedniej specjalności;

2) spraw cywilnych (kategoria C) [w zakresie przeciętnego czasu trwania postępowania, w szczególności w 2020 r. w porównaniu do 2019 r., kiedy czas ten uległ wydłużeniu z 12,5 do 16,6 miesiąca (o 32,6%)] – delegowanie jednego sędziego SR Szczecin-Centrum z dniem 1 lutego 2020 r. do SO w Szczecinie i konieczność rozłosowania części referatu pomiędzy pozostałych sędziów; nieobecność jednego asesora sądowego trwająca nieprzerwanie od 13 maja 2020 r. oraz zdecydowany niedobór etatów referendarskich (co przełożyło się na obciążenie sędziów sprawami kategorii Nc, w których co do zasady powinni orzekać referendarze sądowi oraz wszystkimi sprawami Ns, których część również można powierzyć referendarzom);

3) spraw z kategorii K, P, U i RC, [w zakresie liczby spraw niezalatwionych powyżej 12 miesięcy, w szczególności w 2020 r. w porównaniu do 2019 r., kiedy to liczba takich spraw zwiększyła się o odpowiednio: 71,7% (z 1113 do 1911), 47,1% (z 433 do 637), 41,8% (z 273 do 387) i 47,7% (z 646 do 954)] – oprócz następstwa sytuacji pandemicznej w kraju, przyczynami było: osłabienie pionu karnego trwające od 2019 r. poprzez delegowanie do orzekania na stałe w SO w Szczecinie łącznie czterech sędziów SR Szczecin-Centrum oraz nieobecność jednego z sędziów od lipca 2012 r. do września 2021 r.⁸⁷

(akta kontroli str. 736-745, 870-878, 987-996, 1142-1153)

Na przedstawione ww. dane statystyczne⁸⁸ (w szczególności w 2020 r.) miała wpływ sytuacja związana ze stanem epidemii COVID-19 i związane z tym ograniczenia podyktowane względami bezpieczeństwa, tj.: obligatoryjne odwoływanie wokand w okresie od 13 marca do 22 maja 2020 r., ograniczenie wysyłki pism sądowych w okresie od 20 marca do 21 kwietnia 2020 r. oraz wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych⁸⁹, brak możliwości pełnego wykorzystania dni sesyjnych z uwagi na ograniczenia wprowadzone zarządzeniami Prezesa SO w Szczecinie i Prezesa SR Szczecin-Centrum⁹⁰, konieczność odraczania ponadprzeciętnej liczby rozpraw z uwagi na zachorowania sędziów, pracowników sekretariatów, stron, świadków i biegłych na Covid-19 lub przebywanie na kwarantannie, izolacji, zwolnieniach, wydłużenie czasu sporządzania przez biegłych opinii ze względu na ograniczenia epidemiologiczne.

(akta kontroli str. 859, 862-863, 866, 871, 873-874, 876)

⁸⁶ W oparciu o informacje roczne o działalności sądów w zakresie SR Szczecin-Centrum.

⁸⁷ Z uwagi na urlopy macierzyńskie, rodzicielskie i wychowawcze.

⁸⁸ Według informacji rocznych o działalności sądów.

⁸⁹ Na podstawie przepisu art. 15zss ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

⁹⁰ Rozprawy można było wyznaczać tylko na godziny z góry przypisane dla każdej z sali, świadków można było wzywać tylko pojedynczo, a co godzinę następowała 15-minutowa przerwa na wietrzenie Sali.

Zgodnie z informacjami rocznymi o działalności sądów jako najważniejsze propozycje działań, których realizacja wykracza poza kompetencje Prezesa SA wskazywano m.in.:

- zwiększenie samodzielności Prezesa SA w zakresie decyzji kadrowych w obszarze apelacji; umożliwi to nie tylko przyspieszenie decyzji, ale przede wszystkim pozwoli na trafną ocenę rzeczywistych potrzeb poszczególnych jednostek;
- podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia obsady sędziowskiej, referendarskiej, asystenckiej i urzędniczej w oparciu o obciążenie pracą oraz aktualną sytuację kadrową;
- zwiększenie liczby asystentów sędziego do pułapu, który gwarantowałby rzeczywistą współpracę na linii sędziego - asystent, co najmniej jeden asystent na dwóch sędziów, przy czym idealnym rozwiązaniem byłaby sytuacja, w której na jednego sędziego przypadałby jeden asystent (przydzielenie jednego asystenta dla kilku sędziów powoduje, że faktycznie pomoc asystenta jest iluzoryczna);
- zwiększenie liczby urzędników we wszystkich sądach, w związku z coraz większym zakresem czynności, jakie muszą wykonywać pracownicy administracyjni;
- ograniczenie lub wyeliminowanie kognicji sądów w zakresie wykonywania orzeczeń, np. poprzez przekazanie wykonywania kar grzywn i ściąganie należności sądowych organom skarbowym, które dysponują odpowiednim aparatem urzędniczym do egzekwowania tych należności;
- podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do ograniczenia kognicji sądów w sprawach drobnych, fiskalnych;
- opracowanie wspólnej dla całego kraju ścieżki rozwoju dla urzędników sądowych, ustalenie jasnych kryteriów awansu i podwyżek. Niezbędne jest wprowadzenie finansowego czynnika motywacyjnego dla kadry administracyjnej oraz podjęcie zdecydowanych działań zmierzających do podwyższenia wynagrodzenia pracownikom administracyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem osób doświadczonych i zaangażowanych w pracę sądu;
- podjęcie działań o charakterze ustawowym w kwestii korpusu biegłych. Urealnienie do warunków rynkowych stawek należnych biegłym za sporządzane opinie, co czyniłoby atrakcyjniejszym wykonywanie tej funkcji dla osób wyróżniających się wiedzą w swoich dziedzinach. Podjęcie działań propagujących tę funkcję w poszczególnych grupach zawodowych, czy też umożliwienie stronom w sprawach cywilnych powoływania, dla wykazania okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, dowodu z „prywatnej” opinii eksperta lub rzeczoznawcy poddawanego odpowiedniej weryfikacji w toku procesu, wprowadzenie ogólnopolskiej listy biegłych;
- przeniesienie do uprawnień Prezesa SA wszystkich decyzji w przedmiocie delegowania sędziów do orzekania w innych sądach w obszarze apelacji;
- rozszerzenie kompetencji orzeczniczych referendarzy sądowych i asystentów sędziów;
- wprowadzenie opłat od wniosków o uzasadnienie orzeczeń we wszystkich przypadkach, gdy orzeczenie sądu odwoławczego nie podlega zaskarżeniu;
- zmiana zasady powoływania lekarzy sądowych, instytucji niezwykle istotnej dla sprawności prowadzonych postępowań. Istniejąca formuła powoływania lekarzy sądowych, we współdziałaniu z okręgowymi izbami lekarskimi, nie sprawdza się, na obszarach właściwości niektórych sądów brak jest lekarzy sądowych. Niezależnie od konieczności podwyższenia stawek za usługi świadczone przez lekarzy sądowych, zasadny jest postulat, by w ich powoływaniu uczestniczyły nie organy samorządu lekarskiego, ale np. odpowiednie organy NFZ;
- wprowadzenie powszechnych, nawet niskich (symbolicznych) opłat w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, co pozwoliłoby na ukrócenie składania kolejnych pozwów (odwołań).

(akta kontroli str. 227-242)

W latach 2018 – 2023 (do 30 czerwca) do SA wpłynęło łącznie 294 skarg⁹¹ dotyczących SA, w tym 65 na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez zbędnej zwłoki oraz 229 dotyczących działalności SA. Ponadto na działalności Prezesa w ww. okresie wpłynęło 15 skarg⁹².

(akta kontroli str. 47-48)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W kontrolowanym okresie Prezes SA, biorąc pod uwagę wymogi wynikające z zasady kaskadowania celów i zadań, określała cele, mierniki i najważniejsze zadania w planach działalności apelacji. Wystąpił jednostkowy przypadek przypisania w ww. planach zadania pozostającego poza zakresem uprawnień Prezesa SA.

W ramach wykonywania kontroli zarządczej na II poziomie Prezes SA monitorowała realizację wyznaczonych w planach najważniejszych zadań i poziomu mierników, wykorzystując w tym celu narzędzia zarządzania ryzykiem.

Działania Prezesa SA dotyczące określania kierunków działań naprawczych i przypisania im odpowiednich środków zaradczych powiązane były z danymi statystycznymi obrazującymi sprawność postępowań sądowych. Pomimo wykorzystywanych przez Prezes SA uprawnień i obowiązków w zakresie sprawowanego wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów, wartości badanych mierników nie uległy poprawie (lub ulegały jedynie czasowej poprawie). Przykładowo wskaźnik przeciętnego czasu trwania postępowań (w miesiącach) na przestrzeni badanych lat wzrósł średnio od 19,2% do 33,9%, co przełożyło się na wydłużenie czasu trwania postępowań w sądach okręgowych, który w 2022 r. wyniósł od 8,2 (sprawy K) do 18,1 miesiąca (sprawy GC).

Wśród najczęściej wskazywanych przyczyn pogarszania wskaźników świadczących o sprawności postępowania wymieniano: niedostateczną obsadę sędziowską do wpływu spraw, niewystarczające etaty asystenckie, długotrwałe absencje chorobowe orzeczników oraz problemy z dostępnością biegłych niektórych specjalności.

OBSZAR

2. Organizacja sądów powszechnych i zarządzanie zasobami tych sądów.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach objętych kontrolą Prezes SA podejmowała inicjatywy w zakresie zmian w strukturze organizacyjnej sądów na obszarze apelacji oraz wyrażała opinię w przedmiocie zasadności takich zmian zainicjowanych przez inne organy sądów lub MS.

(akta kontroli str. 274-280)

Prezes SA nie powołała odrębnej komórki organizacyjnej ani nie powierzyła określonym pracownikom zadań związanych z prowadzeniem działań monitorujących adekwatność struktury organizacyjnej sądów na obszarze apelacji do ich aktualnych

⁹¹ W 2018 r.: 108, w tym 16 na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez zbędnej zwłoki oraz 92 dotyczących działalności sądu; żadna ze skarg nie została uwzględniona, nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2019 r.: 38, w tym odpowiednio sześć oraz 32; żadna ze skarg nie została uwzględniona, nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2020 r.: 77, w tym odpowiednio 33 oraz 44. W 2021 r.: 41, w tym odpowiednio sześć oraz 35; żadna ze skarg nie została uwzględniona, nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2022 r.: 17, wszystkie dotyczyły działalności sądu; żadna ze skarg nie została uwzględniona, nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2023 r. (do 30 czerwca): 13, w tym odpowiednio cztery oraz dziewięć; żadna ze skarg nie została uwzględniona, nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁹² Skargi zostały na podstawie art. 41b § 3 Pusp przekazane Krajowej Radzie Sądownictwa jako organowi właściwemu do ich rozpatrzenia.

celów i zadań. W SA nie określono również zasad dotyczących kryteriów lub przesłanek, których zaistnienie uzasadnia podjęcie inicjatywy w sprawie zmiany w strukturze organizacyjnej sądów, w tym zgłoszenie wniosku do MS o ich wprowadzenie.

Prezes wyjaśniła m.in.: *monitorowanie struktury organizacyjnej sądów, w szczególności obciążenie wpływem spraw, wykonywane jest przez każdą komórkę w Sądzie w zakresie jej zadań. (...) Zauważone potrzeby są analizowane na bieżąco pod względem aktualnych potrzeb sądów, ich obciążenia i możliwości etatowych*⁹³.

(akta kontroli str. 362-363)

W okresie objętym kontrolą Prezes SA prowadziła stale działania monitorujące funkcjonowanie i organizację sądów na obszarze apelacji pod względem ich adekwatności do aktualnych celów i zadań. W ramach takich działań w szczególności:

- zobowiązano prezesów SO w apelacji⁹⁴ o nadsyłanie kwartalnych i półrocznych informacji o liczbie spraw zaległych, w których postępowanie trwa ponad osiem lat, w sprawach rodzinnych powyżej trzech lat, sprawach gospodarczych (postępowania upadłościowe) powyżej pięciu lat - w celu zmniejszenia stanu zaległości oraz polecono prezesom SO⁹⁵ sporządzanie informacji dotyczącej sprawności postępowania o wpis w Wydziałach Gospodarczych KRS,

- polecono prezesom SO⁹⁶ podjęcie działań organizacyjnych i ewentualnych przesunięć referendarzy sądowych przydzielonych do wydziałów ksiąg wieczystych w celu polepszenia funkcjonowania wydziału upadłościowego, w ramach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności gruntów⁹⁷ do wydziałów upadłościowych,

- monitorowano czynności podejmowane przez prezesów SO⁹⁸ w celu zlikwidowania stanu sprzecznego z dyspozycją art. 10 § 1b Pusp, a polegającego na funkcjonowaniu sądu⁹⁹, do którego wpływa mniej niż 5 tys. spraw rocznie oraz nadzorowano zwiększenie obsady w SR w Sławnie na skutek dokonanej rozporządzeniem MS zmiany właściwości m.in. SR w Sławnie z dniem 1 stycznia 2022 r.¹⁰⁰,

- nadzorowano: sprawy ponad trzyletnie w VI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SO w Szczecinie; sprawy kategorii Ca i Cz zalegających ponad 12 miesięcy w II Wydziale Cywilnym SO w Szczecinie; sprawy kategorii C i Ns rozpoznawanych w I Wydziale Cywilnym SO w Szczecinie, w których postępowanie toczy się ponad pięć lat; sprawy ponad dwuletnie, w których postępowanie nie zostało zawieszono, toczące się w VIII Wydziale Gospodarczym SO w Szczecinie; sprawność postępowań w sprawach GUp „of” toczących się w SR Szczecin-Centrum dłużej niż trzy lata (na polecenie MS).

(akta kontroli str. 328-337, 1196-1201)

Badaniem objęto dwa działania Prezesa SA dotyczące zmian struktury organizacyjnej sądów na obszarze apelacji, tj. utworzenie Sekcji do rozpoznawania

⁹³ Ponadto Prezes SA wskazała, że co do zasady to MS dokonuje zmian w strukturze organizacyjnej sądów, w tym m.in. w zakresie tworzenia/znoszenia wydziałów sądów.

⁹⁴ W Szczecinie, Gorzowie Wielkopolskim i Koszalinie.

⁹⁵ W Szczecinie i Koszalinie.

⁹⁶ W Szczecinie, Gorzowie Wielkopolskim i Koszalinie.

⁹⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 904.

⁹⁸ W Koszalinie i Szczecinie.

⁹⁹ SR Sławno, SR Kamień Pomorski i SR Łobez.

¹⁰⁰ W odpowiedzi na pismo Prezesa SA z 13 kwietnia 2022 r. skierowanego do Prezes SO w Koszalinie dot. sporządzenia analizy statystycznej i podjęcia ewentualnych działań mających na celu wzmocnienie obsady orzeczniczej i urzędniczej w sądzie Prezes SO przedstawiła informację oraz wskazała, że wniosek o przydzielenie dwóch etatów sędziowskich i jednego referendarskiego został przez Ministerstwo uwzględniony częściowo oraz warunkowo (w przypadku zwolnienia etatów sędziowskich w innych mniej obciążonych jednostkach).

środków odwoławczych w VIII Wydziale Gospodarczym SO w Szczecinie oraz zmianę właściwości miejscowej sądów rejonowych w Sławnie, Szczecinku i Koszalinie.

W pierwszym przypadku Prezes SA kierując do Prezesa SO zapytanie¹⁰¹ w sprawie rozważenia zasadności utworzenia w SO sekcji w Wydziale VIII Gospodarczym oraz X Wydziale Cywilnym Rodzinnym, zainicjowała ww. zmiany. Prezes SA powołała się na § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych¹⁰², zgodnie z którym w wydziałach mogą być utworzone sekcje, jeżeli uzasadnia to liczba spraw określonego rodzaju. W ocenie Prezes SA zmiany w Kpc wprowadzone ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁰³, miały skutkowały zwiększeniem czynności sądów II instancji. Zdaniem Prezes SA wydzielenie w wydziałach sekcji do rozpoznawania środków odwoławczych w tym zażeń poziomych, wpływające na wyspecjalizowanie się niektórych sędziów w sprawach może wpłynąć pozytywnie na sprawność postępowań oraz na organizację pracy sędziów. Jednocześnie Prezes SA zobowiązała Prezesa SO o przedstawienie w terminie 21 dni stanowiska w przedmiotowej sprawie oraz w przypadku potrzeby utworzenia sekcji o przedstawienie szczegółowego planu funkcjonowania wydziałów po wydzieleniu sekcji. W odpowiedzi na powyższe Prezes SO przychylił się do stanowiska Prezes SA i wniósł¹⁰⁴ o utworzenie Sekcji Odwoławczej w VIII Wydziale Gospodarczym SO w Szczecinie – z dniem 1 stycznia 2020 r. oraz przedstawił Plan funkcjonowania VIII Wydziału Gospodarczego po wydzieleniu sekcji. Pismem z 11 grudnia 2019 r. Prezes SA wystosowała¹⁰⁵ do MS prośbę o wyrażenie zgody na utworzenie w SO w Szczecinie w VIII Wydziale Gospodarczym Sekcji Odwoławczej. Pismem z 23 grudnia 2019 r. Departament Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych¹⁰⁶ poinformował Prezes SA, że przedmiotowy wniosek został zaopiniowany pozytywnie. Zarządzeniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 grudnia 2019 r.¹⁰⁷ w SO w Szczecinie w VIII Wydziale Gospodarczym z dniem 1 stycznia 2020 r. utworzono Sekcję Odwoławczą¹⁰⁸.

Według informacji rocznych o działalności sądów za lata 2020-2022 powyższa zmiana struktury organizacyjnej i podziału czynności sędziów VIII Wydziału Gospodarczego w związku z wyodrębnieniem Sekcji Odwoławczej nie mogła skutkować natychmiastową poprawą sytuacji w zakresie rozpoznawania spraw Ga, którą należy oczekiwać dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, albowiem czterech (z pięciu) sędziów przydzielonych do Sekcji Odwoławczej obciążonych było obowiązkiem kończenia spraw pierwszoinstancyjnych GC¹⁰⁹. Sprawy GC pozostające w referatach sędziów orzekających w Sekcji Odwoławczej wymagały znacznego nakładu pracy, co prowadziło do obniżenia sprawności w sprawach dwuinstancyjnych. Ponadto istotnym

---

¹⁰¹ Z 6 listopada 2019 r.

¹⁰² Dz. U. z 2022 r. poz. 2514; dalej: Regulamin urzędowania sądów.

¹⁰³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1469; dalej: ustawa zmieniająca Kpc.

¹⁰⁴ Pismem z 24 listopada 2019 r.

¹⁰⁵ na podstawie § 16 Regulaminu urzędowania sądów.

¹⁰⁶ Dalej: Departament.

¹⁰⁷ Nr A.014-11/19 w sprawie utworzenia Sekcji Odwoławczej w VIII Wydziale Gospodarczym Sądu Okręgowego w Szczecinie.

¹⁰⁸ Zgodnie z § 2 zarządzenia do właściwości rzeczowej Sekcji należy rozpatrywanie wpływających do VIII Wydziału Gospodarczego: apelacji i zażeń od orzeczeń sądów I instancji, skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznawania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, skarg na orzeczenia Krajowej Izby Odwoławczej w Warszawie w sprawach zamówień publicznych, zażeń rozpatrywanych przez inny skład sądu tego samego sądu.

¹⁰⁹ Łącznie czterech sędziów orzekających w Sekcji Odwoławczej zakończyło w 2022 r. oprócz spraw odwoławczych także 46 spraw GC, sporządzając przy tym 36 uzasadnień w sprawach GC (a także 342 w sprawach Ga); w 2021 r. - 92 sprawy GC, sporządzając przy tym 54 uzasadnienia w sprawach GC, oprócz 240 uzasadnień w sprawach Ga; w 2020 r. - zakończyli łącznie 170 spraw GC.

czynnikami wpływającym na sprawność postępowań w sprawach Ga w 2022 r. były absencje sędziów orzekających w Sekcji.

(akta kontroli str. 169-170, 868, 985, 1140-1141)

W drugim przypadku, z związku z występującymi problemami kadrowo-organizacyjnymi w SR w Sławnie¹¹⁰, co przełożyło się na sprawność postępowań i pozostałości oraz na wpływ spraw do SR w Sławnie w 2018 r. (który wyniósł 4514 spraw, tj. mniej niż zakłada art. 10 § 1b Pusp dla funkcjonowania sądu rejonowego) - Prezes SA zwróciła się do Prezes SO w Koszalinie o udzielenie informacji w zakresie podjętych czynności w celu zlikwidowania stanu sprzecznego z dyspozycją art. 10 § 1b Pusp, a polegającego na funkcjonowaniu sądu, do którego wpływa mniej niż 5 tys. spraw oraz o przedstawienie prognozy na zmianę tej sytuacji. Analiza danych statystycznych za I półrocze wskazywała, że bez podjęcia zdecydowanych zmian organizacyjnych niemożliwym będzie osiągnięcie wyników zgodnych z obowiązującym prawem; ponadto obecny stan obsady sądu stanowił duże zagrożenie dla jego funkcjonowania w przypadku długotrwałej absencji któregokolwiek z orzeczników. Pismem z 22 października 2020 r. Prezes SA przesłała do MS wniosek Prezesa SO w Koszalinie¹¹¹ w sprawie rozważenia zmiany obszarów właściwości SR w Sławnie, SR w Koszalinie oraz SR w Szczecinku¹¹², jednocześnie go popierając i wskazując, że problem objęty wnioskiem był szeroko analizowany w kontekście równego, w ramach SO w Koszalinie, obciążenia pracą sędziów oraz w kontekście zwiększenia sprawności postępowania w SR w Szczecinku i Koszalinie. Zastępca Dyrektora Departamentu poinformował Prezes SA o pozytywnym zaopiniowaniu przedmiotowego wniosku z terminem wejścia zmian w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. W dniu 9 sierpnia 2021 r. zostało opublikowane¹¹³ rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw.

Dokonana zmiana w strukturze organizacyjnej SR w Sławnie przyczyniła się do usprawnienia jego funkcjonowania. Według informacji rocznej o działalności sądów za 2022 r. w wyniku wydania ww. rozporządzenia poszerzony został obszar właściwości SR w Sławnie o miasto Darłowo oraz dwie gminy: Darłowo i Malechowo. Po poszerzeniu właściwości SR w Sławnie liczba mieszkańców wzrosła o 27 908 (przed poszerzeniem właściwości liczba mieszkańców wynosiła 28 269). Poszerzenie obszaru właściwości SR w Sławnie spowodowało zwiększony wpływ spraw cywilnych, karnych i rodzinnych, tym samym ustała obawa o wpływ spraw w zakresie niższym niż 5 tys. spraw rocznie. W 2022 r. do SR w Sławnie wpłynęło łącznie 14 785 spraw wszystkich kategorii (w 2021 r. było to 6 839 spraw, wzrost o 116,19%), zwiększeniu uległa liczba spraw załatwionych ogółem z 7645 spraw w 2021 r. do 10 909 w 2022 r. (wzrost o 42,69%).

(akta kontroli str. 170-172, 1154-1155)

¹¹⁰ Opisanymi w protokole z przeprowadzonej wizytacji II Wydziału Karnego SR w Sławnie.

¹¹¹ Z 12 października 2020 r. (O.A.-011-294/20).

¹¹² W ten sposób aby obszar właściwości terenu Miasta Darłowo oraz gmin Darłowo oraz Malechowo przekazać z SR w Koszalinie do SR w Sławnie, natomiast obszar z terenu gminy Bobolice z SR w Szczecinku do SR w Koszalinie. W ocenie Prezes SO w Koszalinie ww. propozycja uporządkuje obszary właściwości ww. sądów rejonowych, zgodnie z granicami powiatu koszalińskiego, sławieńskiego oraz szczecińskiego oraz odniesie pozytywne skutki w ramach współpracy odpowiednich sądów, prokuratur, komend, funkcjonowania poszczególnych podległych im SR; ponadto pozwoli rozwiązać problem zbyt niskiego wpływu spraw do SR w Sławnie.

¹¹³ Dz. U. poz. 1434.

2.2. Według stanu na 31 grudnia 2018-2022 oraz 30 czerwca 2023 r.¹¹⁴ z przyznaných apelacji limitów etatów¹¹⁵ sędziowskich, asesorskich, asystenckich, referendarskich oraz urzędniczych obsadzonych¹¹⁶ było odpowiednio:

- 606 (z 643)¹¹⁷; 12 (z 12); 207,25 (z 221,75); 118 (z 122); 1 820,85 (z 1 837,85) – w 2018 r.;
- 604 (z 632)¹¹⁸; 12 (z 20); 209,63 (z 222,75); 151 (z 153); 1 900,35 (z 1 928,35) – w 2019 r.;
- 594 (z 628)¹¹⁹; 13 (z 22); 220,5 (z 224,75); 152 (z 153); 1 899,6 (z 1 921,35) – w 2020 r.;
- 602 (z 628)¹²⁰; 12 (z 14); 214,75 (z 222,75); 150 (z 151); 1 881,1 (z 1 905,85) – w 2021 r.;
- 599 (z 622)¹²¹; 15 (z 18); 223,75 (z 227,75); 153 (z 156); 1 875,6 (z 1 895,35) – w 2022 r.;
- 593 (z 627)¹²²; 14 (z 21); 223,75 (z 231,75); 149 (z 155); 1 869,85 (z 1 900,35) – w 2023 r. (na 30 czerwca).¹²³

Różnica pomiędzy limitami etatów a obsadą wynosiła w 2018 r. 72,5 etatów, w 2019 r. 79,12 etatów, w 2020 r. 70 etatów, w 2021 r. 61,75 etatów, w 2022 r. 52,75 etatów, w 2023 r. (do 30 czerwca) 85,5 etatów.

(akta kontroli str. 466-516, 540)

W okresie objętym kontrolą Prezes SA podejmowała działania kadrowe w sądach działających w obszarze apelacji¹²⁴, tj.:

1) skierowała do MS: 14¹²⁵ (2018 r.), 43¹²⁶ (2019 r.), 37 (2020 r.), 31¹²⁷ (2021 r.) oraz 29¹²⁸ (2022 r.) wniosków w trybie art. 20a § 2 Pusp w zakresie zwolnionych i dodatkowych etatów orzeczniczych (sędziowskich i asesorskich), w rezultacie których decyzjami MS w przypadku:

- 11 zwolnionych etatów pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, dwa przekazano do innego sądu poza apelację, przyznano jeden wnioskowany dodatkowy etat (2018 r.),
- 35 zwolnionych etatów pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, siedem przekazano do innego sądu (w tym trzy poza apelację), z jednego wnioskowanego dodatkowego etatu nie przyznano żadnego (2019 r.),
- 17 zwolnionych etatów pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, 12 przekazano do innego sądu (w tym 11 poza apelację); nie przyznano żadnego z dwóch wnioskowanych dodatkowych etatów¹²⁹ (2020 r.),
- 21 (w tym dwa dotyczące SA) zwolnionych etatów pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, cztery przekazano do innego sądu

¹¹⁴ Na podstawie sporządzanych przez sądy na żądanie Ministerstwa sprawozdań kadrowych: Limity, plany i obsady etatów w sądownictwie powszechnym.

¹¹⁵ Plan po zmianach.

¹¹⁶ Według planu etatów.

¹¹⁷ W tym: 152 (ze 174) w sądach okręgowych, 426 (z 437) w sądach rejonowych w apelacji oraz 28 (z 32) w SA.

¹¹⁸ W tym: 158 (ze 175) w sądach okręgowych, 414 (z 425) w sądach rejonowych w apelacji oraz 32 (z 32) w SA.

¹¹⁹ W tym: 153 (ze 175) w sądach okręgowych, 412 (z 421) w sądach rejonowych w apelacji oraz 29 (z 32) w SA.

¹²⁰ W tym: 160 (ze 171) w sądach okręgowych, 414 (z 425) w sądach rejonowych w apelacji oraz 28 (z 32) w SA.

¹²¹ W tym: 160 (ze 171) w sądach okręgowych, 409 (z 419) w sądach rejonowych w apelacji oraz 30 (z 32) w SA.

¹²² W tym: 157 (ze 176) w sądach okręgowych, 406 (z 417) w sądach rejonowych w apelacji oraz 30 (z 34) w SA.

¹²³ Według wyjaśnień Prezes SA: limit oznacza liczbę etatów przydzielonych dla danej jednostki wraz z etatami wakującymi oraz zajmowanymi przez osoby delegowane do innych jednostek (MS, KSSiP czy inny sąd); wakat – wolny etat w ramach limitu, możliwy do obsadzenia; delegacja nie jest zmniejszeniem limitu etatów.

¹²⁴ Zgodnie z informacjami rocznymi o działalności sądów.

¹²⁵ W tym trzy dot. SA.

¹²⁶ W tym jeden dot. SA.

¹²⁷ W tym dwa dot. SA.

¹²⁸ W tym jeden dot. SA.

¹²⁹ Nado w 2020 r. wpłynęła decyzja MS z 23 lipca 2020 r. o przydzieleniu (w zw. z zabezpieczeniem środków w ustawie budżetowej na 2020 r.) jednego dodatkowego etatu sędziowskiego.

(w tym trzy poza apelację); z sześciu wnioskowanych dodatkowych etatów przyznano trzy (2021 r.),

- 19 zwolnionych etatów pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, cztery przekazano do innego sądu (w tym trzy poza apelację); z siedmiu wnioskowanych dodatkowych etatów przyznano dwa (2022 r.);

2) skierowała do MS: 38¹³⁰ (2018 r.), 39¹³¹ (2019 r.), 24¹³² (2020 r.), 27¹³³ (2021 r.) oraz 29¹³⁴ (2022 r.) wniosków w zakresie zwolnionych i dodatkowych etatów asystentów sędziego, w rezultacie których decyzjami MS w przypadku:

- 35,75 etatów (w tym trzy dotyczące SA) pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, sześć przekazano do innego sądu w apelacji; z 2,25 wnioskowanych dodatkowych etatów przyznano 0,25 etatu; nadto z urzędu MS przydzielił dodatkowe 1,5 etatu (2018 r.),

- 46 etatów (w tym trzy dotyczące SA) pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane; MS nie przyznał żadnego z wnioskowanych dodatkowych etatów asystentów (2019 r.),

- 16 etatów (w tym trzy dotyczące SA) pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, 1,5 etatu przeniesiono poza apelację; 12,5 dodatkowych wnioskowanych etatów - przyznano dwa (2020 r.),

- 19 etatów (w tym trzy dotyczące SA) pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, trzy etaty przeniesiono poza apelację; ośmiu (w tym jeden dotyczący SA) wnioskowanych dodatkowych etatów – przyznano dwa (2021 r.),

- wszystkich 20,5 zwolnionych etatów (w tym trzy dotyczące SA) pozostawiono w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane; 21 wnioskowanych dodatkowych etatów - przyznano pięć (2022 r.);

3) przesłała do MS: cztery (2018 r.), sześć (2019 r.), jeden (2020 r.), siedem (2021 r.) oraz pięć (2022 r.) wniosków w zakresie zwolnionych etatów referendarza sądowego, w wyniku których decyzjami MS w przypadku: 19 etatów pozostawiono je w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane, trzy przekazano do innego sądu, jednego wniosku nie uwzględniono.

(akta kontroli str. 183-226, 313-316)

Na pytanie czy występując z wnioskami do MS o zmiany organizacyjne posługiwano się wskaźnikami racjonalnego wykorzystania kadr, średnią wielkością obciążenia sędziego/referendarza, liczbą spraw wpływających (bądź pozostałych do rozpatrzenia) powyżej której konieczne jest utworzenie wydziału oraz w jaki sposób dążono na obszarze apelacji do zapewnienia równomiernego obciążenia sędziów Prezes SA wyjaśniła m.in.: *występując z wnioskiem o zmiany organizacyjne do MS działa na podstawie wniosku właściwego Prezesa Sądu. Wniosek taki zawiera szerokie uzasadnienie wskazujące na konieczność podjęcia określonych działań. Przedmiotowe wnioski poddawane są analizie na podstawie danych statystycznych, obciążenia danego wydziału/oddziału/sekcji oraz sytuacji kadrowej przy uwzględnieniu kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego określonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Prezesa SA. (...) Ministerstwo nie określiło wzorcowych wskaźników stosowanych do oceny zasadności występowania o zmiany organizacyjne. (...) kontrola racjonalności przydziału sędziów i referendarzy sądowych do poszczególnych pionów i wydziałów oraz działania mające na celu racjonalizację wykorzystania kadry urzędniczej i asystentów sędziów w aspekcie równomiernego obciążenia obowiązków zawarte są w zadaniach ogólnych ustalonych*

¹³⁰ W tym cztery dotyczące SA.

¹³¹ W tym dwa dotyczące SA.

¹³² W tym trzy dotyczące SA.

¹³³ W tym cztery dotyczące SA.

¹³⁴ W tym trzy dotyczące SA.

przez Ministerstwo Sprawiedliwości kierunkach wewnętrznego nadzoru administracyjnego na poszczególne lata. Ponadto Prezes SA wskazała, że opiera się na ogólnych wytycznych określonych w powszechnie obowiązujących przepisach dotyczących ustalania podziału czynności.

(akta kontroli str. 537-538)

Badanie trzech przypadków zwolnień na stanowiskach: sędziego SO w Szczecinie, referendarza sądowego w SR Szczecin-Centrum oraz asystenta sędziego w SO w Szczecinie wykazało, że Prezes SA każdorazowo wyrażała w terminie¹³⁵ wynikającym z Pusp opinię odnośnie zagospodarowania przedmiotowego stanowiska, w tym zasadności utrzymania stanowiska w sądzie lub jego przeniesienia do innego sądu na obszarze apelacji, informując o tym MS. Uzasadniając potrzebę i konieczność pozostawienia zwolnionych etatów w strukturach sądów macierzystych Prezes SA powoływała się na szczegółowe dane statystyczne danego sądu w zakresie m.in.: wpływu, załatwienia i pozostałości spraw, obciążenia sędziów i referendarzy w poszczególnych sądach i wydziałach, limitu etatów oraz średniokresowej obsady. Analiza ww. wskaźników wskazywała m.in. na: ponadprzeciętne obciążenie pracą sędziów w porównaniu z sędziami w Polsce; bardzo trudną sytuację kadrową w grupie referendarzy i asystentów (zarówno w zakresie limitów etatów jak i obsady średniokresowej), bardzo duże obciążenie ruchem spraw¹³⁶, nieobsadzone etaty oraz wyższy wskaźnik etatu sędziego na etat asystenta niż średnia krajowa w Polsce¹³⁷. W ocenie Prezes SA pozostawienie zwalnianych etatów miało zapobiec pogorszeniu się sytuacji w danym sądzie i umożliwić stopniowe zmniejszanie pozostałości spraw. We wszystkich badanych przypadkach decyzją MS stanowiska pozostały w sądach macierzystych. Procedura od zawiadomienia przez Prezes SA MS o zwolnionym etacie do poinformowania Prezes SA o decyzji MS w sprawie pozostawienia stanowiska w sądzie trwała od 21 do 81 dni.

(akta kontroli str. 28-30)

W latach 2018-2023 (do 30 czerwca 2023 r.) wystąpiło łącznie 212 przypadków delegowania sędziów (w tym 156 miało charakter jednodniowy), tj.: 113 delegowań sędziów SO do SA¹³⁸, 95 delegowań sędziów SR do SO¹³⁹ oraz cztery delegowania do sądu równorzędnego lub niższego na obszarze apelacji¹⁴⁰. Ponadto wystąpiło 21 przypadków delegowań referendarzy sądowych do innych sądów na obszarze apelacji¹⁴¹ (tj. osiem z SR do SO lub SA oraz 13 do sądów równorzędnych).

¹³⁵ W przypadku zwolnionego etatu sędziowskiego w terminie 14 dni, co było zgodnie z art. 20a § 2 Pusp, w przypadku referendarza sądowego oraz asystenta sędziego - niezwłocznie, co było zgodnie z art. 153b § 2 Pusp.

¹³⁶ W pionie cywilnym SR Szczecin-Centrum na koniec III kwartału 2022 r. wpływ ogółem (12798 spraw) był większy niż w tym samym okresie 2021 r. o 3623 sprawy, tj. o ok. 40%; o 2870 spraw, tj. o 30% wzrosło załatwienie, co jednak nie zmniejszyło liczby spraw pozostałych na następny okres statystyczny, pozostało ich aż 5305, tj. o 30% więcej niż w analogicznym okresie 2021 r. Podobnie wysoki wpływ i pozostałość odnotowano w pionie gospodarczym SR Szczecin-Centrum, gdzie na koniec III kwartału 2022 r. wpływ (8617) wzrósł o 2808 spraw, tj. 48,34% w stosunku do analogicznego okresu 2021 r., o 2252 sprawy, czyli o 34,19% wzrosło załatwienie (8838). Zarówno w pionie cywilnym i gospodarczym zmniejszył się stopień opanowania wpływu, tj. odpowiednio: 106% i 113% (na koniec III kwartału 2021 r.) do 98,4% i 102,6% (na koniec III kwartału 2022 r.). Z analizy ruchu spraw w I Wydziale Cywilnym SO wynikało, że na koniec I kwartału 2023 r. do wydziału wpłynęło 1837 spraw, tj. o 36% więcej niż na koniec I kwartału 2022 r. Załatwiono 1314 spraw, tj. o 48% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Pomimo tego pozostałość na następny okres statystyczny wyniosła aż 6445 spraw, co oznaczało wzrost o 41%. Wskaźnik opanowania wpływu na koniec I kwartału 2023 r. był bardzo niski i wyniósł w kategorii spraw C 54,2%.

¹³⁷ W I Wydziale Cywilnym SO w Szczecinie limit etatów wynosił dziewięć, a liczba obsadzonych sześc; na jeden etat asystenta przypadało 2,22 etatu sędziego (średnia krajowa w Polsce - 1,90).

¹³⁸ W tym 104 delegowań na podstawie art. 77 § 9 Pusp oraz dziewięć przypadków delegowań MS na wniosek Prezesa SA na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 Pusp.

¹³⁹ Na podstawie art. 77 § 9 Pusp.

¹⁴⁰ Na podstawie art. 77 § 8 Pusp.

¹⁴¹ Na podstawie art. 151a § 4 Pusp.

Nie wystąpiły przypadki delegowania asystentów sędziów do innego sądu na obszarze apelacji.

(akta kontroli str. 19-25, 32-34)

W sprawie głównych powodów delegowania sędziów i referendarzy sądowych Prezes SA wyjaśniła: *delegowania sędziów były dokonywane na pisemny wniosek prezesa sądu lub pisemny bądź ustny wniosek przewodniczącego wydziału, zgodnie z przepisami po uzyskaniu zgody sędziego i kolegium sądu. Były one uzasadnione wzrostem liczby wpływających spraw, trudną sytuacją kadrową w sądzie lub wydziale, czy pogorszeniem wyników statystycznych, szczególnie rosnącą pozostałością spraw. W odniesieniu do delegowania referendarzy sądowych wskazują, że były one dokonywane za zgodą referendarza na wniosek prezesa sądu docelowego i uzasadniane były trudną sytuacją kadrową.*

(akta kontroli str. 32-33)

Ponadto w okresie objętym kontrolą wystąpiło osiem przypadków delegowań do Ministerstwa trzech referendarzy sądowych oraz dwóch asystentów sędziów. W sprawie delegowania sędziów z obszaru apelacji do sądów poza apelację bądź do instytucji nie będących jednostkami sądownictwa powszechnego Prezes SA wyjaśniła, że nie posiada takich danych ani decyzji.

(akta kontroli str. 32-34)

Badanie próby trzech przypadków delegowań, tj. dwóch sędziów¹⁴² i jednego referendarza sądowego¹⁴³ wykazało, że uzasadnieniem podjęcia takich działań było: istotne potrzeby wydziału (sądu), potrzeba wzmocnienia kadrowego oraz polepszenie warunków pracy sędziów, a w konsekwencji zwiększenie efektywności wyników ich pracy. Każdorazowo delegacje poprzedzone zostały pisemnym wnioskiem przewodniczącego wydziału lub prezesa sądu docelowego, wyrażeniem zgody osoby delegowanej oraz pozytywnym zaopiniowaniem wniosków o delegacje sędziów przez Kolegium SA.

(akta kontroli str. 26-27)

W sprawie sposobu monitorowania skutków w zakresie skuteczności działania sądu macierzystego oraz sądu w miejscu delegowania Prezes SA wyjaśniła m.in.: *w SA w Szczecinie nie prowadzono odrębnych, szczegółowych zasad monitorowania powyższego. (...). Wnioski sądów o delegowanie sędziów, zawierające uzasadnienie prezesów sądów oceniane są na bieżąco pod względem aktualnych potrzeb sądów, ich obciążenia i możliwości etatowych. Natomiast czy delegowanie było efektywne i przyniosło oczekiwane rezultaty widoczne jest m.in. w sprawozdaniach statystycznych, które obrazują wpływ spraw, obciążenie i pozostałość. (...).*

(akta kontroli str. 17-18)

Na pytanie czy delegowania w badanych trzech przypadkach były efektywne i przyniosły oczekiwane rezultaty dla sądu miejsca oddelegowania oraz jakie przyniosły skutki dla sądu macierzystego Prezes wyjaśniła m.in.: *ocenę decyzji dotyczącą delegacji (...) należy ocenić na dzień podejmowania decyzji. Przed podjęciem decyzji dokonywane są analizy statystyczne, w każdej jednostce, której delegowanie ma dotyczyć, a rolą Prezesa SA jest uwzględnienie wszystkich aspektów możliwych do przewidzenia na dzień podejmowania decyzji, tj. struktura wpływu, ilość załatwień oraz pozostałość na kolejny okres statystyczny jak również limity i obsady. Ponadto pod uwagę brane są planowane zmiany kadrowe, tj. zwolnienia lekarskie, długotrwałe urlopy macierzyńskie / rodzicielskie oraz przejścia w stan spoczynku.*

¹⁴² Sędziego SO w Szczecinie do SA na okres jednego roku i sędziego SO w Szczecinie do SR Szczecin-Centrum na okres sześciu miesięcy.

¹⁴³ Referendarza sądowego z SR Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie do SO w Szczecinie na okres jednego roku.

Ocena skuteczności podjętej decyzji pod względem takim czy przyniosła spodziewane rezultaty wymaga ponownej analizy powyższych czynników, jak również okoliczności, które wystąpiły w trakcie trwania delegacji. Wystarczy bowiem jedna, bądź dwie niespodziewane absencje orzeczników, bądź urzędników, które mogą zniweczyć pożądane rezultaty takiej delegacji, a które nie są do przewidzenia na dzień podejmowania decyzji. (...) Dlatego w żaden sposób nie można przyjąć, że brak statystycznych efektów związanych z konkretną delegacją świadczy o braku skuteczności decyzji o delegowaniu w momencie jej podejmowania. (...)

(akta kontroli str. 1178, 1180-1181)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Prezes SA prowadziła stałe działania monitorujące funkcjonowanie i organizację sądów na obszarze apelacji pod względem ich sprawności, w tym adekwatności do aktualnych celów i zadań. Inicjowała zmiany w strukturze organizacyjnej sądów lub wyrażała opinię w przedmiocie zasadności takich zmian, w celu usprawnienia ich funkcjonowania. Prezes SA podejmowała działania na rzecz zapewnienia adekwatnych do potrzeb zasobów kadrowych w sądach działających na obszarze apelacji. W tym celu składała do MS wnioski w zakresie pozostawienia (w sądach, w których były dotychczas wykorzystywane) zwolnionych i przyznania dodatkowych etatów orzecznich oraz asystentów sędziów. Prezes SA wykorzystywała także uprawnienia do delegowania sędziów i referendarzy sądowych celem wsparcia pracy poszczególnych sądów.

Mimo podejmowanych działań nie udało się wyeliminować problemów kadrowych sądów działających na obszarze apelacji. Niedobory kadrowe w okresie objętym kontrolą wynosiły od 52,75 (w 2022 r.) do 85,5 etatów (na 30 czerwca 2023 r.).

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, 29 listopada 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler:
Marta Górską-Jaś
główny specjalista kontroli państwowej

Marta Górską-Jaś

podpis

Marcin Stefaniak

podpis

Wystąpienie pokontrolne zostało podpisane elektronicznie